

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28 Cor.
Pe un jum. . . 14 "
Pe o lună . . . 2-40 "

Nr. de Duminică :

Pe un an . . . 5 Cor.
Pentru România și
America . . . 10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA :
Deák Ferencz-utca 20.
INSERȚIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Mulțămite publice și Loc de-
schis costă fiecare șir 20 fil.
Manuscripte nu să ina-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Sângele dela Galați.

Intr'un sat de pe valea cea plină de plânsul Oltului străbun, e azi îngro-
pare. O durere fără nume, întunecată
ca soarta lor cea fără de noroc, brăz-
dează fețele celor veniți la sărutarea
de pe urmă. Căci fără de veste, amu-
țiti năpraznic de gloanțele jandarmi-
lor, pleacă azi doi oameni vrednici din
mijlocul lor. Și cine ar putea să pă-
trundă amarul, cine ar putea să ci-
tească în noaptea gândurilor lor...

Încă nu s'a risipit jalea, încă nu s'a
stins durerea și nu s'a potolit văpaia
ce ne-au trezit în suflet crimele dela
Mărgineni, dela Făget și dela Tâlna;
inima ni-e încă arsă de otrava amă-
răciunii nerăzburate și pumnii ne sânt
încă încheștați de dorul răsplătirii și
iată că sântem fulgerați de-o nouă
sălbătăcie, tot atât de neagră și tot
atât de fioroasă. Umbrele fraților
noștri sfâșiați de turbarea jandarmilor
încă nu și-au aflat repaosul de veci,
ranele de foc în inimile orfanilor ce-au
lăsat în urmă, nici nu s'au închis —
și iarăș țipete de groază, glasuri de
desnădejde, cutremură a blestem văz-
duhul acestei țări.

Pământul sfânt al țării Oltului, lea-
gănul străvechi al neamului nostru, a
fost udat iarăș cu sânge nevinovat.
Alaltăieri, la alegerea de primar din

satul Galați, lângă Făgăraș, jandarmii
au tras iarăș în carne vie. O grindină
de gloanțe ucigătoare a țîșnit din țe-
vile puștilor și nouă țărani români s'au
rostogolit pe loc ciuruți de gloanțe.
Doi dintre ei au murit la fața locului,
ceilalți șapte se luptă azi cu moartea
și cine știe dacă n'au plecat deja și ei
pe tărâmul de unde nu mai este în-
toarcere. Dar puteau să fie trăzniți și
mai mulți și a fost poate mila noro-
cului, că din vre-o treizeci de focuri
câte s'au tras, au nimerit numai nouă.
Pentru jandarmi și pentru stăpânii lor
ar fi fost tot una. Jandarmii sânt îm-
păcați în conștiința lor de fiare sân-
geroase, că au săvârșit o faptă —
plăcută stăpânilor lor și folositoare.
Ei știu că precum nici până acuma,
nu vor fi pedepsiți nici pentru aceasta
nouă sălbătăcie și că stăpânii îi vor
scoate curați ca raza de soare : oameni
la postul datoriei patriotice, cari au fă-
cut uz de arme „fiind în apărare le-
gitimă” față cu niște țărani proști și
răzvrățiți de „agitatorii fără de suflet”.
Zadarnic s'au găsit și între potrivnicii
noștri oameni cu sufletul mai cinstit
și cu vederea mai puțin întunecată,
oameni cari să înfiereze în măsura fio-
rozității ei crima dela Galați, zadarnic
s'a ridicat ieri în cameră un glas pen-
tru a cere pedepsirea criminalilor, sfâr-
șitul cercetărilor ce se vor face pentru
ochii lumii, va fi acelaș ca și în trecut.

Nu vor fi pedepsiți nici jandarmii și
nu va fi pedepsit nici cărcserdarul ne-
omenos care i-a asmuțat asupra ale-
gătorilor. Glasul adevărului nu pătrunde
la cei ce vor stângerea noastră, cum
n'a pătruns nici după măcelurile de
până acum. Căci crima fibirăului Bis-
tray ne-ar rămânea altcum neînțe-
leasă. Alegerea de primar la Galați,
a avut doar o desfășurare după tipi-
cul consfințit de toate guvernele. Cărc-
serdarul cercului a candidat în mod
volnic o coadă de topor, iar pe can-
didatul poporului l-a respins în modul
cel mai brutal, neîngăduind nici mă-
car votarea pentru el. Iar când popo-
rul neputându-și stăpâni revolta fi-
rească, a cutezat să murmure numai,
fiarele cele setoase de sânge au fost
asmuțate numai decât asupra „cânelui
de valah”. Și fiarele administrației un-
gurești și-au dovedit și de data asta
din prisos îndemânarea de-a încolți pe
acest „câne” urgisit.

Răspunderea pentru sângele nevi-
novat o are deci în primul rînd gu-
vernul. Criminalul Bisztray e numai
creatura după chipul și asemănarea sa
și a sistemului pe care-l ocrotește. El
și-a săvârșit crima cu acelaș sânge
rece cu care ar fi săvârșit-o — și bun
e Dumnezeu, pot s'o mai săvârșească
încă — toți fibirăii-cărcserdari, de
a căror sfîrc de cravașă trebuie să
tremure toată suflarea din cercuri și

FOIȚA ZIARULUI „TRIBUNA”

Sfârșitul.

E o ticăloșie ce se petrece acuma, la moar-
tea nefericitului Stașu. Nepăsarea foștilor lui to-
varăși și cuvintele ce însoțesc știrea sfârșitului
lui dureros, pînă ziare, e o neomenie.

Toate sânt pline de aceeaș minciună și prefă-
cută compătimire: »Moartea cea tragică a neferi-
citurii noastre prietin o prevedeam. Cine a ur-
mărit scrierile mai nouă ale lui Mihai Stașu, ușor
a ghicit c'o boală grozavă-i rodia mîntea și des-
nodămîntul era lucru așteptat».

Va să zică nebun! Nebun bietul prietin al
meu! Și-o cetiau, bunii lui tovarăși, o cetiau ne-
bunia printre chiar scrierile lui mai nouă, pe
când cu brațele încrucișate, așteptau? Dar care
bucăți, mă rog? Căci dela 1901 Stașu n'a mai
tipărit o literă și sânt, pe cât știu, singurul de-
ținător al unor file îngălbentite, ce mi-a încre-
dintat c'o dorință în ziua când a lăsat scrisul
pentru a jertfi a lor lui rodul puțin al unor mâni
șubrede, dar hotărîte. Vorbele acelea le țin bine
mîntea: »Par'că nu mă îndur să le nimicesc sin-
gur. Ține-le tu și când te-i încredința că m'am
ținut de vorbă și oi fi lecuit, să le arzi».

Următor voinței lui mă văd ținut astăzi la o
tristă îndeletnicire. Dar mai pot eu acum să sfin-
țesc vorba unui prietin, fără să mă fac părtașul
vorbelor scoase pe socoteala lui, la moarte.

Spre a le spușbera, mă abat dela datoria mea
întreagă și înainte de-a da pradă flacărilor, ca-
ietul ce ascunde gândirea și sfințirea sufletului

care s'a mutat dintre noi, rup la întâmplare că-
teva foi ca să le dau în vileag. Cele ce mi-au
căzut sub mână sânt frânturi dintr'un ziar mai
lung. N'au nici un titlu. Doar o dată :

Noemvre 1899.

Am de gând să mă mut. Mi s'a urit în casa
asta Odăile sânt ursuze. Ferestrele dau în curte.
Grădina n'are pic de umbră. Copaci bătrâni, us-
cați și goi... Un soare nesuferit prăjește iarba.
Pământul nisipos secătuește rădăcinile trandaf-
firilor. Lilteții sânt mereu oșiiți. Stânjinei au
stat veștezi toată vara. Nici tufănelele n'au în-
florit...

Mi s'a făcut dor dup'o vâlcea, dup'o țarină,
dup'un loc singuratic și o să mă mut. Un glas
de huhurez cărăie în toată noaptea pe cerce-
veaua ferestrei: «Las' că te-i muta tu! Lasă».

O să-mi stămpăr dorul ăsta la pădure. Ce,
unde-i iarna? Când nu i frumoasă pădurea? Mie
unul și așa-mi place crângul O să iau trăsura
lu' Gavriș, cu roțile de cauciuc și cai tătărăști,
de se duc ca vîntul.

Și m'a dus Gavriș, ca gândul. Nici nu știu
când am ajuns afară. Par'că aveau aripi căluții
lui, iar de-i ajungea cu sfichiul, din greșeală, să
sboare. Se juca băltărețul în voia lui, vîind, pe
câmpie. Și Gavriș mă întrebă: Plăcu-ți cona-
șule? Mă și mir cum de-l auziam. Căci toate
eu numai prin ochi le mai prindeam și vraja îmi
pătrundea numai văzul. O lumină, o mîndrețe,
până în inima pădurii, ce se 'mlădia toată cu
trosnet de iarnă prin crengi.

Intr'un luminis, o poiană. În poiană o casă.
Albă, nouă-nouă, coperită cu țigla roșie. Sar
drept în sus în mijlocul trăsuri. — »A cui e

casa asta, Gavriș? — »A lui Carol, grădi-
narul».

Niște oameni mișcă roabe încărcate cu frunză
și gunoii. — »Oprește Gavriș. O slujnică pe
la uluci își desbrobodește fața de se pune la
taină cu un pădurar. — »O fi de închiriat. Aș
lua-o dup'acuma».

Cobor: »Pot s'o văd pe dinlăuntru?« Un
muncitor zice: da; slujnica, nu; e închisă; domnu
Carol e dus la oraș. E locuită, dar. Când să
pornim, birjarul oprește iară: »Pasă-mi-te vine
domnu Carol«. Mă dau jos iară și dau mîna cu
grădinarul. Eu nu-l cunosc și nici el pe mine.
Dar eu de el am auzit. Ce de povești nu umbliă
despre grădinar? Cică nu l-ar chema Carol, ci
altmîntrelea. N'ar fi Neamț, dar Polonez neaș.
A venit de tînăr în țară la noi, că era urmărit.
S'a făcut grădinar de nevoie, dar are învățatură
bună. În țara lui a fost om care m'șca mulie.
I-se pusese capul la preț.

Îi sticleau ochii în fundul capului când l-am
întrebat dacă-i așa. Stătu în cumpănă. Mă mă-
sură puțin. Apoi spuse cu gura toată: da. Din
bătrîn și bolnav odată par'că se făcu un flăcău
tînăr și voinic. Se infoia ca un bălaur. Și bine-i
mai sta astfel. Nu știu ce-mi veni să-l întreb:

— »Dar copii ai domnule Carol?«

Vorbește românește mai bine ca dumneata :

— »Nu trebuie copii! Dacă n'ai țeară cui să
slujească!«

Mă pofti în casă. Îi spusei ce gând mă răsfa-
țase: »Ziceam că ș'o închiria casa, că mult mai
e plăcut aci la pădure. Dacă acum, ce trebuie
să fie vara! Iacă, de aia te-am supărat!« Par'că
parea rău: »Nu. Nu se închiria. A făcut-o pri-

cari se strădănuiesc, la fel cu Bisztray, de-a așeza tot „oameni de încredere” la conducerea satelor — și fac asta, în vederea viitoarelor alegeri parlamentare. Căci guvernul știe să-și organizeze de cu vreme tabăra.

Partea de răspundere cât o au jandarmii, e firește, mai mică. Ei nu fac doar decât să-și potolească pornirile de animale de codru, să-și astâmpere setea de sânge. Pentru ei ținuturile românești sânt plaiuri de liberă vânatoare și nu e jandarmul jandarm în țara ungurească până n'a scalpat un câne de valah.

Și „împăciuirea” norodului românesc se urmează fără întrerupere, ieri la Aleșd, la Talpoș, la Mărgineni, la Tălna și în câte alte locuri, azi la Galați, iar mâne cine știe unde. Deocamdată au fost împăcați pe veci încă nouă țărani români și noi, „cei din tîi frunțași ai neamului”, privim cu brațele încrucișate, cu sufletele împietrite de durere opera aceasta drăcească. Vedem cum țara aceasta ajunge, tot mai mult, să întunece faima veche a codrului Vlăsiei, ne cutremurăm de vaietul orfanilor dela Galați și sugrumați de spaimă și durere glasul nostru nu se poate înfiripa azi energic ca niciodată în casa țării și nu putem să tragem la răspundere acolo, în auzul lumii întregi, pe criminalul de frunte, care este guvernul. Trebuie să facă acest lucru alții pentru noi, nu însă pentru a arăta înțoată monstruoșitatea ei crima ce s'a săvârșit, ci pentru a o ascunde de ochii lumii și pentru a peteci vaza zdrențuită a acestui colț de Africă. Să nu știe lumea că popoarele acestei țări sânt înjugate mai rău decât sămănțele supuse din tărîmurile sălbatice.

Dar nu învinuim, — ne-am putea atrage doar nouă „rezoluțiuni”. Și du-

rerea ce ne supune azi inima și mințea e mult mai sfântă decât s'o tulburăm cu reamintirea păcatelor ce ne pasc în aceste vremi de adâncă jale pentru neamul nostru. Gîndul ne sboară departe, spre acel sat străjuit de creștetul mut și rece al Negoiului, în care azi groaza și desnădejdea și-au pus mâinile lor de ghiață pe inimile țărănilor români. Dimpună cu noi tot norodul românesc să-și plece azi genunchii în fața mormintelor proaspete dela Galați și'n cucernică rugăciune să se unească sufletele noastre, când ne rugăm pentru odihna de veci a sărmanilor noștri frați: Nicolae Șchiopu și Ioan Gheorghe Bruda.

Moștenitorul de tron în Budapesta. Din Viena ni se anunță: Moștenitorul de tron arhiducele Francisc Ferdinand va sosi la Budapesta la 29 Decembrie n., orele 6 dimineată. Din cauza sosirii timpurie, la gară nu va avea loc primire oficială.

Aceiaș zi, la orele 9, moștenitorul de tron va primi în audiență pe ministrul-președinte Khuen; la orele 11 va primi delegațiunea ungară, iar la orele 12 delegațiunea austriacă.

Moștenitorul de tron va sta în Budapesta numai o zi și îndată după deschiderea delegațiunilor se va întoarce la Viena.

Cabinetul Lukács Justh. Fostul deputat Dr. Visontai Samu publică în »Neue Freie Presse« din Viena un articol lung, în care face destăinuirii asupra tratatelor urmate între Lukács și Justh, în vara anului trecut.

Atunci partidul independist era încă unitar și puternic. Lukács Lázló, însărcinat de către Maj. Sa să alcătuiască cabinetul, a intrat în tratative cu Justh, oferind partidului alcătuirea guvernului și rezervându-și sieși și partidelor 67-iste numai trei ministere: președinția, internele și finanțele.

Noul guvern ar fi avut unica misiune de-a realiza reforma electorală pe baza sufragiuului uni-

versal. Partidul independist ar fi trebuit să renunțe în-ă la banca autonomă.

Justh și partizanii săi au propus mai multe formule, cari însă n'au fost acceptate de Maj. Sa. Acestei atitudini a justhiștilor în chestia băncii este a se mulțumi starea de azi, când n'avem nici bancă autonomă și nici măcar sufragiuul universal.

Destăinuirile lui Visontai, cari de altminteri nu spun nimic nou, n'au făcut impresie mare.

Din Cameră. Azi a început în Camera deputaților discuția asupra proiectului de lege prin care se cere votarea prelungirii provizorii a privilegiului băncii austro-ungare. Partidul justhist e hotărît să combată acest proiect cu toată energia, profitând chiar și de vechea armă uzată a obstrucției.

În cursul ședinței s'a vorbit chiar și de ședință închisă. Se svonise anume că guvernul e hotărît să țină ședință chiar și Sâmbătă, în preseara Crăciunului catolic. Justhiștii au iscălit numai decât o adresă prin care se cere ședință închisă. Ministrul-președinte Khuen-Héderváry a declarat însă că Sâmbătă nu va fi ședință și justhiștii au renunțat la planul lor.

În cercurile bine informate se spune că guvernul nici n'are de gînd să voteze proiectul, ci se mulțumește a dovedi prin discuția de acum că a dorit o soluție constituțională, dar la nevoie va prelungi prilejul băncii pe cale de ordinațiune.

Noul prefect al Murăș-Turzii. Maj. Sa a desărcinat definitiv pe fostul prefect al comitatului Murăș-Turda, Erődy János, numind în locul lui pe contele Haller.

Lui Erődy deocamdată i-s'a creat un post în ministerul de interne.

Distincția ministrilor Ungariei. Din Budapesta se anunță că M. Sa a conferit lui Hieronymi, ministrul de comerț, crucea cea mare a ordului Leopold. Ministrul președinte i-a și predat deja insigniile ordului, ieri după-amiază. În aceeaș vreme miniștri

măria pentru grădinar. Nu zicea că pentru el Bătrîn, ce mai aștepta el d'acici încolo. După nițică gândire:

— »Place mult d'umitale? Poate sufletu-ți cere pace, trupul aer de pădure, mințea tăcere. Poate nu găsești alta! Nici nu se pomeneste. Ți-o dau bucuros. Cât trăiesc mai am niște odăi la oraș; ale mele, cumpărate de mine, de ce-am muncit. Nu cine știe ce: două mii de lei!»

— »Nu domnule Carol. Lasă. Și d'umitale ți trebuie un loc să visezi când n'ai de lucru. Un oploșit!»

— »O! da... Polonia. Acuma eu m'aș face sănătos și tînăr, odată...»

În casă i-am cunoscut și nevasta. Femeie mereu tristă. Cu ochii roși, pe sub ochelari, împletește cununi de foricele, — tufănele și nemuritoare, — de le vinde ieftin la Sâmbăta morților, la îngropăciuni; săracilor dă și pe degeaba. »Beții morți». Și ochii li-se umezesc amândorora în vreme ce caută prin ferestre, afară. Se văd niște turnuri de biserică. Se zice că sânt dela o mănăstire: Cimiterul.

În preajma iernii ce jalnic o fi într'un cimiter:

— »Hai acolo Gavrilaş».

Iar Gavrilaş e gata. O mai fi văzut el și alți curioși ca mine.

E un drum frumos, între două rînduri de tei goi, o cărare smălțată cu frunze căzute de curînd, scortșoase și ude. Porțile cele mari stau zăvorite, o ușă lăturoasă e dată la perete. Treci pe sub ciopotniță Cum intri, biserică; mai la mijloc, un paraclis; alături cam ascunsă, casa paznicilor: niște chii și o cruce de biserică pe coperiș.

Pe de arîndul, încolo, o sumă de alte case mici. Te-ai putea crede într'un orășel straniu.

»Bolție», îmi spune paznicul cel mare. Cruci puține, lespezi rare, morminte ici colo, mai mult spre fund, la rîndul săracilor. Locul o plin de »bolți»: niște chii și ele, mici, curate, de marmură, de granit, de piatră, de cărămidă, de sticlă și de tuciu. O! ce bun gazditor și prietenos e lăcașul! Obloane de fier, porți grele, prevăzute cu gogemite verigile, stau deschise. Ca niște pleoape ce nu clipeșc niciodată și pe sub ele se zăresc ochiurile candelor, treze, Pe alocurea coșuri de flori înecă adăncături luminate de câte-o făclie ce pălpaie tîhnit. Trepte de piatră scobor luci; pereții au scoabe cu locuri pentru cei așteptați.

O bărină clatină mîna i chirchită pe-o cățâie și fum albastru umple grădina cu miroase de smirnă.

A fost o zi de iertare. Tăișul secerii n'a scilpit astăzi. Groapă nouă nouă nu se vede. Săpași așteaptă pufăind din pipe, ridicând o zăbreă, îndreptînd brațul unei cruci, potrivind o panglică pe care slovele de aur s'au șters, alintîndu-și adormiții c'o privire care-i cuprinde pe toți.

Sânt nume cari nu mi spun nimic. O lume ce mi-e necunoscută. Dintr'ai mei nimeni nu sălăștuește pe aici. Eu vin de departe și ei au rămas în urma drumului lung.

Un steiu negru, de granit trufaș, se fudulește printre bolți și statui. În vîrf un chip cioplit. Un chip urît. De desubt stau scrise versuri și cugelări. Vorbe ce nu te brăzdează cu flori. De-acelea menite să treacă ca și viața. Par'că și sînt

ticuite într'adins. La o temelie o frază mai adevarată: »Moartea trezește sufletul din visul vieții», sânt mai cu rost, dar se cunoaște că nu sânt ale celui care le a săpat într'o puzderie de nimicuri.

Gropășii, după ce s'au ținut de mine o vreme, m'au părăsit. Dacă mă văd de aiurea și nu-i întreb de nimeni.

Eu însă nu mă simt așa de străin aici.

Uite, îmi plac căscioarele astea, »bolție» cu încăperi pregătite multor neamuri viețuitoare încă. Mi-s dragi geamlăcurile pe cari se joacă roșul asfințitului; marmora pe care-o încălzește o lacrimă uscată; o adăncătură din care tremură un gemăt de femeie stingheră; mână de bronz, neagră ca de mumie, ce pică o floare de tuciu pe un sicriu de cremene; tufănele galbene, cununile grătinăresei celei triste..

Tot rădăcind pe cărări, la o răspântie, lângă o salcie petoasă, am dat peste niște italieni, meșteri pietrari, cum isprăviseră o zidărie nouă, toată de profir și pe dinlăuntru și pe dinafară. În biru de mozaic înfipseseră sulțile stăchetului:

— »A cui e asta?»

— »A unui boier mare».

— »Zace cineva aici?»

— »Nu pîn'acuma. E peșteră nouă, pentru un neam tare bogat».

Și dupăce și-au privit opera isprăvită, roșie ca un apus s'au dus.

Obosisem. Par'că venisem mănăstire anume pentru bolta asta și drumul mi-se încheiase. M'am lăsat pe o zăbreă și m'a furat un somn... Amorțeam sângele mi-se răcia, trupul mi-se muia ca o ceară, îmi pieria auzul și mi se punea o per-

Serényi, Székely și Hazai au fost numiți consilieri intimi, și astfel cu această numire toți membri cabinetului au fost ridicați la rangul de consilieri.

Măcelul dela Galați.

La alt loc al ziarului ne ocupăm cu noua mișcare jandarmăriească săvârșită împotriva pașnicului popor din comuna Galați, lângă Făgăraș. Aici publicăm numai raportul corespondentului nostru care a fost la fața locului și a vorbit cu martorii oculari ai măcelului.

Vom stăruii la acest loc numai asupra unui singur moment: *jandarmul care a tras cel dintâi foc a fost unul dintre jandarmii cari, la sfârșitul lui Maiu, au împușcat în comuna Mărgineni cinci Români și au fost achitați...*

Reproducem și cele ce scrie un ziar unguresc despre acest măcel, precum și părerea unui deputat ungur despre administrația ungurească.

Măcelul a și fost adus în discuție în ședința de ieri a Camerei deputaților de deputatul ungur *Ivanka Imre*, care — prevenind pe deputații noștri — a veștejit sistemul nostru administrativ stricat.

Cum s'a întâmplat măcelul?

— Dela corespondentul nostru special. —

Făgăraș, 20 Decembrie.

În tovărășia alor 2 prieteni, cari să mi fie martori la cele ce voi constata, am plecat imediat după ce ni-a sosit știrea despre măcel — în comuna Galați, unde am descina la părintele Necu și Aron, vechiu luptător de frunte. Aici l'am găsit și pe învățătorul Traian Păcală, care mi-a povestit următoarele:

Cu prilejul alegerilor parlamentare din Iunie, fostul deputat, scriitorul *M. Kszá h Kálmán*, a fost avizat că fiind majoritatea cercului românesc, Românii sânt hotărâți să aleagă un Român. *M. Kszá h* s'a retras și în locul lui a candidat, împo-

triva candidatului român *Dr. Nicolae Șerban*, directorul de bancă *Werner*. La alegeri candidatul român a fost ales cu o majoritate de 27 voturi.

De-atunci prietenia româno-ungurească s'a stricat. Prigoanile administrației împotriva poporului nostru blând s'au înmulțit. Mulți alegori au fost pedepsiți, pentru nimicuri, cu aspre pedepse de bani; împotriva altora și acum sânt în cursul proceselor...

Iată cum s'a întâmplat și măcelul de Marți, care a lăsat nouă familii fără sprâjn, în toată țara.

Comuna Galați, strâns legată de Făgăraș, are vreo 1200 suflete. Poporul e în stare bună, disciplinat și iubitor de ordine.

În ziua de 20 Decembrie a venit în comună pretorele *Bisztray Ioszeff*, ca să facă alegerea de primar. Cel din fruntea comitatului au dat poruncă arădă să fie ales ca primar *Petru Lazar*. Pretorul și învățătorul s'au învoit, dar poporul aproape fără excepție a cerut ca primar să fie tânărul *Nicolae Comșia*. Pentru a zădărnici dorința poporului, pretorele candidază (cum cere legea) trei înși: pe *Petru Lazar* și doi oameni pe cari nimeni nu l voia: *Ioan Borcea* și *Gheorghe Tutol*. Pe candidatul poporului n'a voit să-l ia înre candidați.

Revoltat de această nedreptate izbitoră, poporul ridică pe umere pe fruntașul *Ilie Marhus* și îl duc înspre casa comunală, că el să le fie grăitor și să l roage din nou pe pretore să fie seamă de voința poporului. Multimea a fost însă opărită în drum de jandarmi, cari fără vreun ordin superior (pentru că pretorele era în cancelaria comunală) trag mai multe focuri în poporul înșit.

Între acești jandarmi era unul, galben și palid, care a luat parte și la măcelul din Mărgineni și a fost achitat în urma anchetei oficiale, fiindcă s'a fost în legitimă apărare când a împușcat în cetățeni pașnici.

Din cancelaria comunală n'a ieșit nimeni ca să înștească poporul și să vadă ce s'a întâmplat, așa că jandarmii au urmat înainte cu împușcături în oameni nevinovați. Un martor ocular, *Gheorghe Bruda*, cărelmar în Galați, îmi spune că nimeni n'a amenințat jandarmii, și cu atât mai puțin l-a atacat. Un singur om, sârma-

nul *Isaia Dinu Păcală*, căruia un glonț îl trecuse prin mână, a încercat să-și apere pieptul, cu mâna rănită, împotriva balonetei, și a rămas cu mâna zdrobită de lovitură cu patul puștii.

Că poporul n'a fost amenințat și agresiv se învederează și din faptul că pretorul local a rămas toată vremea în cancelaria comunală, dimpreună cu învățătorul și cu pretorele. Dacă ar fi auzit cel mai mic zgomot ar fi ieșit să înștească poporul. Dar n'a fost nevoie.

Jertfele jandarmilor sânt următorii:

1. *Nicolae Schiopu*, econom fruntaș de 60 ani, a fost împușcat în piept. *A murit momentan.*
2. *Ioan Gheorghe Bruda* a fost împușcat în piept. *Ţrav rănit, a murit după câteva zile. În urma lui au rămas patru orfani.*
3. *Isaia Dinu Păcală*, fruntaș de 40 ani, are mâna zdrobită.
4. *Ion Marcu*, om bogat de 47 de ani, a fost împușcat în foale.
5. *Ion Bruda*, de 35 de ani, a fost împușcat în piept.
6. *Mihai Bârcea*, de 32 de ani, a fost împușcat în mână.
7. *Ioan Petru Tozder*, un tânăr înimos și inteligent, de vreo 28 de ani, a fost împușcat în foale. *Trage de moarte.*
8. *Gheorghe Parfirle*, de 30 de ani, a fost împușcat în umăr.
9. *Petru Comșia*, june de 25 de ani, a fost străpuns cu baioneta.

Jandarmii și apărătorii lor pentru a scuza măcelul acesta afirmă că poporul a fost beat de la sărbătoarea Sf. Nicolae de ieri. Cărelmarul *Gheorghe Bruda* pune jurământ că ieri seara și întreaga ziua de azi toate cărciumile din Galați au fost închise.

Vina pentru acest măcel e în rândul înșii acelor cari au achitat pe jandarmii dela Mărgineni. Unul dintre «eroii dela Mărgineni» a fost și la Galați și el a tras cel dintâi foc...

Firește, administrația a luat numai decât măsuri ca două companii de honvezi să se facă la comună pentru a «impledeca orice alte tulburări».

Nouă familii de care nu e cine să poarte grijă... Sărman popor, sărmani orfani, voi «copii ai nimănui», de voi cine va purta grijă? *I. I.*

O Interpelare.

În ședința de ieri a Camerei deputaților, deputatul ungur *Ivanka Imre* a adresat ministrului de interne o interpelare în chestia măcelului. Iată cum a caracterizat între altele, în discursul său starile dela noi:

Domnilor deputați, în vreme de iarnă se întâmplă în Ungaria tot felul de lucruri. Dacă s'ar naște un nou *Tacitus*, care să scrie istoria moravurilor noastre, ar putea spune că în capitală domnia cei mari joacă cărți sau umbliă la baluri, iar la țară pretorele n'are altă petrecere decât să meargă la tăiat de porci sau să facă alegeri de primari. Despre tăiatul porcilor ar putea să spună că acolo se omoară porci, iar despre alegerile de primar că acolo se omoară țărani (sgomot). Porcul se mănă, țărani sânt aruncați în groapă și totul se dă uitării.

Nu-i vorbă, se mai face o așa numită «cercetare», din care însă ne alegem numai cu câteva vrafuri mari de hirtie și cu constatarea oficială că nu e nimeni vinovat, că toți au procedat corect. Și pacea e gata.

Ieri a avut loc o alegere de primar în Galați, lângă Făgăraș. Alegerea s'a făcut cum se fac de obicei: poporul voia pe un om de încredere, pe care nu l voia pretorele. Și sfârșitul a fost că poporul, pierzându-și

dea peste vederi. Al ce binișor mă luaseră, ce lin mă ocobau! Cum cântau corurile și băteau cădelnițele în glasul popilor și-al muziceii.

Apoi căzu o tăcere nepătrunsă o pace sfântă. Alesei două umbre de copii îngeresti la căpătâiul meu și destușii suspinul împletit din două piepturi ca dintr'unul. Pe urmă muri și plânsul și răsări întunericul.

Un tunet îmi desfundă auzul și simții c'am pășit pragul veșniciei unde mă înșoțește și un suspin Rămăsesem numai groapașii și cu bătrina cimitirului. Șoapte e domoai îmi ținea de urină. Peste pieoapele mi închise licăria pălpăirea candelii ce-și mistuia, măsurat, untdelemnul, florile nu mai miroseau, se uscaseră.

Și trupul mi se umplu de un simțământ plăcut: mă odihneam.

Atunci, o arătare. O umbră spelbă prinse să se zărească, aievea, venind spre mine. Ținea în mână ceva ca o undiță. Călea rar, aluneca tipul, se codia. Atunci mi-se pără că mă strămut pe o margine de bală întunecată fără țărături. Un întins ca de smoală. Și umbra venea pe fața apei...

Sfielnic îmi șoptii la ureche un glas cunoscut:

— «Haide domnule, că ne-apucă noaptea în cimitir!»

Înțelesel că era birjarul meu, *Gavrilaș*, în mână cu biciul ce-și luase dintr'o copilărească prevedere. Și m'am trezit în trăsura lui.

Peste jumătate din viață mi-am trăit-o între vii și nici o zi nu i am simțit cu mine. O clipă între cei adormiți și par'că fost o vecie.

O clipă s'o vecie m'a despărțit de lume. După un drum lung am întâlnit-o iară. Eu mă simțiam altul. Cum m'a cunoscut așa de a mămbit și-a venit la mine, cu mâniile întinse? Cum de n'a îmbătrinit de când m'am mutat dintr'însa și de ce mă turbură cu galăgia gurii ei. Ce arătări hăde sânt astea?

Din ce vis mi-se deșteaptă sufletul? Căci dintr'al vieții mi l-a trezit moartea și nu m'am plâns.

Mihai Stașu.

Pentru conformitate: **Canton Theodorian.**

Spectacolul Timișorii e mag zinel de haine gata pentru bărbați și copii al lui

Henrich Schul & Comp.

din Timișoara, centru, strada Kossuth Lajos 21.

În noul magazin de haine deschis în palatul Bincei de economii **Timișoara-Josefstadt** se afiă haine și paltoane gata dela cele mai ieftene până la cele mai fine și la ultima modă pe lângă prețuri fixe moderate.

Magaz'nul poate fi privit oricând, fără nici un obligament de a cumpăra.

răbdarea, a început să protesteze, dar n'a atacat pe nimeni, iar jandarmii au început să împuște.

Nu cunosc încă toate amănuntele, dar știu cum se petrec lucrurile aceste la noi, unde este o administrație atât de proastă.

În fruntea comitatului e pus un om care e și a fost deputat a fost omul guvernului, iar mai înainte, când poate era pretore, arătase că știe să facă alegeri. Toți fișpanii sînt la fel; toți sînt agenții guvernului. Și omul acesta își alege o majoritate comitatensă și cu ajutorul ei alege în administrație toate creaturile sale. Iar pretorele știe că la noua sa alegere numai așa va fi ales dacă se va arăta supus fișpanului și va face tot ce vrea el.

Să luăm ca pildă comitatul Făgărașului. Fișpanul și-a învățat pretorii că în fruntea comunelor trebuie aleși oamenii lui. Și pretorii candidează apoi nu pe oamenii în cari are încredere comuna, ci numai pe oamenii cari se pleacă și primesc să fie slugile fișpanului...

Un glas unguresc.

Ziarul «Világ» scrie la loc de frunte: «Va să zică ticăloșii de Valahi s'au resculat iară? Va să zică cinstea și integritatea statului ungar a fost din nou primejduită și patriotul pretore a trebuit să împuște iarăși o mulțime de țărani ca să suprimă odioasa agitație daco-română. Unde ne vor duce acești revoluționari desnașdăjuți, dacă conspiră mereu contra noastră și pactează cu dușmanii noștri din afară? De bună seamă se va prăpădi unguirimea, dacă nu vom împresura cu spada încruntată de sânge pe acești îndrăciți dușmani interni, până mai e vreme. Căci durere, nu peste tot locul avem pretori vrednici ca Iuliu Bsztray (ar trebui să se confere un ord acestui eminent bărbat) cari să îndrăznească a trece prin sâmburi cu atâtea energii pe vânzătorii de țară! Vai, se prăpădește această țară ungurească!...

Astfel se vaită cu mil de variațiuni opinia publică ungurească, jldovită și șovină, care prin patriotismul negustoresc manevrat de ani îndelungați a fost nimicimă moralicește și azi e lipsită de judecată limpede. Numai mica ceată a oamenilor culți se revoltă la auzul grozăviei [de la Galați], dar nu numai din simț umanitar, că au omorât iarăși câțiva oameni nevinovați, ci fiindcă Ungaria a fost de nou pămînt în fața opiniei publice a Europei, de oligarhia jandarmărească din comitate. Da, căci acei apus al Europei; unde cele mai săbatice tulburări anarchiste, și alte mișcări pătimase ale maselor, trec de cele mai multe ori fără vătări de sânge, supt privegherea parlamentelor democratice, și unde opinia publică se revoltă când în atmosfera prea încrăcată a orașelor se întâmplă brutalități și vătări de sânge în mijlocul mulțimii; și întreaga lume civilizată, care respectă viața semenilor, va vorbi deodată despre barbariile fără păreche ale unguirilor, despre situația de adevărat banditism balcanic, din cari rezultă că locuitorii pașnici din cătunele împreșurate prin sghetburile munților, nu pot să-și aleagă primare fără ca jandarmii să omoare doi oameni și să măcelărească pe alții șase. În Paris sau Londra un astfel de măcel ar fi neopin publică săptămîni de-a rândul în continuă agitație. În Ungaria se trece simplu la protocol că «jandarmii au folosit arma în legitimă apărare», pretorelui bașbuzuc și jandarmilor asasinii nu li-se va mișca nici un fir de păr din cap, ci se prind ca cu arcanul câteva duzini de oameni din satul acoperit de jale și vătări în soamele morții, cari apoi sînt trecuți drept instigatori, ca pe urmă să-i pedepsească și să-i arunce în temniță. Și dacă totuși se găsește vre'un om care să se revolte la vederea acestor cruzimi, pe loc e acoperit tot măcelul cu masca «agitațiilor naționaliste», și spiritele nemulțumite amuțesc ca la un semn.

Cu toate acestea e cert că pretextele naționaliste sînt invocate intenționat, numai pentru îndreptățirea sistemului corupt, care e susținut de două proptele păcătoase: pașalicul comitatens, și instituția jandarmărească. A eastă domnie a clicei, batjocorită oclrmuire autoritară, dă pradă îngâmfării sfidătoare a vrunii, spuluit obrănc din nemeșmea ungurească scăpătată, întreaga populație a unei plăși, care vede în fiecare om care îndrăznește să-i ceară socoteală despre faptele sale sau să-i stea în cale, un trădător nemernic

sau un agitator mișel. Și dacă sătenii nu vreau de primare pe candidatul dlui pretore — cum s'a întâmplat în Galați — ci în la cel în care și au pus încrederea, sau murmură contra candidării otruante și fără de lege: «tulburarea» e gata, și filisonul cu diploma cumpărată, bate din picioare, spum gînd de mînie și-ș cheamă împănașii. În casarme garda aceasta e crescută anume ca să urască poporul, și de sigur ostașii în războaie nu sînt atât de brutali cu barbarii învinși, ca aceste bestii jandarmărești cu poporul, pe care înainte de toate ar fi dator să l apere. E destul o vorbă sau atingerea involuntară a armei, sau o pată aruncată de vr'un băiat șirengar, ca să urmeze atacul cu baioneta sau un șir de salve. Dar atunci când aceste bestii setoase de sânge știu, că zeul cercului e supărat pe popor și vrea «să facă ordine»?

Doar atunci e cea mai potrivită ocazie pentru a fi decorat și a avansa.

Chestia de naționalități nu e cauză, ci momentul care comită această convulsione remeșască din varmeghii. Căci domnia despotică a împănașilor dirijați de pretore, gravitează tot mai mult spre periferii. Căci har domnului, șantem și noi azi atât de cuminti ca să înțelegem că astfel de lucruri nu s'ar putea întâmpla în mijlocul pustel ungurești, cu semenii de un sânge cu noi, și se trec mai ușor cu valahii din satele munților Făgărașului, cari nu numai că nu ne vorbesc limba, dar nici ponosuri nu îndrănesc să ridice. Pe lângă aceasta jefuirea naționalităților de drepturi e favorizată și de împrejurarea că nu au cine să le apere, căci breasla lor de mijloc încă e oprimată de oligarhia comitatensă care-ș teme officile și sinecurele, și pe care o învinvesc că atîță poporul contra statului (adică a pașalicului din varmeghii). Și ca să facă vîrf la toate acestea mai avem și o opinie publică care ș pierde capul, îndată ce se ridică din mulțime un glas ca să dea alarma, că e vorba de agitație daco-română sau panslavă. Iar stăpînirea clicei dela comitat își rîde veselă în pumni, văzînd că are în palmă officii, mandate, concesii și libertatea majestatică a salvelor de pușcă.

Dar Ungaria cu adevărat cultă e sătulă până în gât de acest joc meschin, care nu numai că căsăpeste cel mai blînd și cel mai supus popor legat de gîle din lume, ci ne și face de ris în fața Europei înăra noastră cultură. Drept aceea domnului ministru li spunem cu deplin respect: Pretorele eselenței tale motivează măcelul dela Galați cu agitația daco-română. Binevoieste a ordona cea mai strictă anchetă! Daco-romanii sînt cei cari conspiră cu străinătatea contra Ungariei și se răscoală contra integrității ei teritoriale. Să vedem datele, faptele și dovezile domnului pretore! Ce conjurație a descoperit? Despre ce fel de tradare poate fi vorba? Contra Ungariei cine, cum, când și unde a agitât? Și dacă e cu adevărat vorba despre tendința daco-română: atunci nu trimiteți salve de pușci asupra oamenilor nevinovați, ci poftim aplicați cu toată rigiditatea legea codului penal. Dar aveți de grijă ca dovada să nu fie deplasată dela aceste puncte. Și paziiți nu cumva să fie intercalate acuze de altă natură în concepția daco-romanismului, cum se practică aceasta deja de zeci de ani din partea domnilor dela varmeghie. Dar mai presus de toate nu uitați, că a cere executarea legii de naționalități a lui Franz Deak, lupta contra despotismului din comitate, descoperirea nedreptăților sistemului de contribuție și a arăta poporului urmările primejdioase ale marel proprietăți, nu înșamnă tradare de țară, ci e programul oricărui politici cinstit și democratic.

Ca să vedem în sfîrșit limpede. Să vadă toată societatea progresistă a țării ce e agitația daco-română și ce e nemulțămirea socială în cazul acesta. Și apărât a oare acel pretore integritatea țării ungurești sau numai domnia lui de clasă? Și împușcat'au împănașii asupra trădătorilor sau asupra unor bieți cetățeni, despuiați de drepturile lor și amărîți de despotismul administrativ? Și oare din motive contrare neamului unguresc n'a primit prostimea pe candidatul domnilor dela varmeghie, sau din alte motive?

Aceste întrebări preocupă pe tot omul cinstit și un guvern care și-a luat în program restabilirea păcii cu naționalitățile nu se poate sustrage dela clarificarea lor. Și nu există pe întreg rotogolul pămîntului un parlament al poporului, care să nu știne drept datorie de conștiință ca la aceste repentine tulburări interne, să esmintă o comisie pentru decoperirea cauzelor acestor stări fără păreche.

E vorba de mușmalizarea mișelească sau de asanarea cinstită și democratică a rețelor cari bîntue societatea. Sau poate domni așteaptă ciocniri și mai crunte și până atunci se mulțumesc cu tragerea pe sfocul a opiniei publice străine? Firește, a înființa ziare și a edita cărți e mult mai ușor și e o procedură cu mult mai efectivă pentru liniștirea anumitelor țipete patriotice.

Scrisori din Paris.

O primejdie a artel dramatice franceze. — Păcatele snobismului. — Doi medici asasinii: cultura și crima. — Negustorii ambulanti ai Partidului. — Dărimarea bisericilor în Franța.

Arta dramatică franceză trece în momentele de față printr'o criză specială. Ea este debilitată, ea este anemică, nu atât din punctul de vedere literar cât din punctul de vedere scenic. Autorii dramaticei nu lipsesc în Franța, producțiunile lor sînt îmbelșugate, dar gustul public se pervertește în mod foarte cludat. Mai acum câteva seri după ju area unei piese noui, după numele autorului s'a proclamat și acela al croitorului care a confecționat costumele artistelor. Faptul a provocat un mic scandal — mult mai mic de cât ar fi fost în drept să provoace — și simptomul e neliniștitor. În programele teatrelor putem citi regulat și în caractere din ce în ce mai aparente, căror croitorii sînt datorate rochiile premierei și căror modiste pătărilor lor. Și dacă starea de lucruri se va continua, putem prevedea fără greș că în câțiva ani de aici încolo teatrele parisiene nu vor fi decât o expozițiune de nouități permanente, că critica dramatică va fi folocultă prin curierul model și că succesul piesei va depinde exclusiv de calitatea modelelor pe cari croitorii din rue de la Paix le vor oferi curiozității amătorilor.

Unul din cei mai distinși critici dramaticei al Parisului, dl Leon Blum, a denunțat primejdia într'un studiu ce a avut un mare răsunet în inima iubitorilor de artă. Scena franceză, bogata scenă franceză, nu trebuie să se mercantillizeze în așa hal. Nebunia costumelor să fie cea de pe urmă pricină de succes a unei piese. Altfel se va ajunge la un rezultat deplorabil: publicii artificial și absurd al păpușelor de modă nu vor cere decât piese imbecile, fără calități literare, dar cari să-i mulțumească pofta de a vedea rochiile, toaletele multe și strălucitoare. Și autori dramaticei, ca să le facă pe plac vor scrie comedii și drame cari nu vor fi nici comedii nici drame, ci niște simple defileuri de manechin. Din fericire, mai sînt minți generoase în Franța, cari vor lupta din răspuneri să înlătore răul.

Și fiindcă vorbim de publicul artificial al Parisului, căruia îi scapă puțința de a gusta adevărata artă, arta mare și sănătoasă, trebuie să punem în primul rând o parte din așa zisa lume modernă, din lumea aristocraților snobi, cari trăiesc într'o atmosferă așa de rarită. — Iși are reprezentanții ei a eastă lume în presă, în literatură și în elocvență. Noul mare cotidian ce apare de câteva săptămîni la Paris — jurnalul *Excelsior* e perfectă ei expresiune. Acest ziar este elegant, cu ilustrațiuni frumoase, dar gol de idei, cu un text superficial și fad până la plictiseală. Ideile literare sînt exprimate în cronici măruite și șterse; nici un fior de adevăr, nici o notă plină, nici o personalitate arzătoare...

DUDÁS SÁNDOR

cojocar în

Kolozsvár, strada Unio Nr. 12.

Pregătește tot felul de articoli aparținători acestei brange, în preț favorabil precum Bitușe de călătorie, tocuri pentru picioare, lănării, cojoace pentru bărbați și femei, după modele franceze și engleze, colilere, manoșane, etc. Mare depozit de covoare

de lână. Cumpăr tot soiul de blănării de vînat.

Hotărâți lucru, frumoasa Franță e mai mult ca ori când pradă snobilor. Și snobi sânt niște insecte foarte prim-jdoase pentru arta și literatura unei țări. Este așa de snob Parisul, încât nemulțumindu-se cu scriitorii francezi ai snobismului, el atrage în zidurile sale pe artiștii snobi ai altor țări. De pildă, dl. Gabriele d'Annunzio, al cărui talent și a cărui personalitate fac deliciile acestui public special s'a expatriat din Italia, ori o dată de gălăgoasele lui reclame, și a venit să se stabilească în țara lui Edmond Rostand, unde snobii îl adoră ca pe un zeu. Nu mai departe de alaltăeri a avut loc o conferință ținută de contele Montescu-Fzensai — un alt poet snob și decadent — și în cari conferențiarul în fața unei săli unde se înghesuiau cele mai mari nume ale aristocrației și finanțierilor franceze, a vorbit de geniul autorului *Navei* cu un elan prodigios. Și știți cine era printre auditori? D. Gabriele d'Annunzio în persoană, cari aplauda mai cu foc de alt toți.

Și când te gândi că iarăși trecută a murit în Paris pradă riveriei și izolării, un tânăr scriitor, Charles Louis — Philippe, un romanțier de geniu, Dostoiwski al Franței, și care e lăsat în uitare, numai fiindcă în loc de a descrie în romanele lui toate-le și se bărie lumea mari, cum face d'Annunzio bunăoară, el splintecă și analizează suferințele așa de bogate ale sărăcimii și plânge de suferințele ei.

Acum câteva zile a avut loc aci procesul doctorului Breugnes, acuzat că și-a ucis cumnatul — un astronom de frunte — pentru cauze de moștenire. Breugnes a tras, pe la spate, un glonț de revolver bistulul său cumnat, care se primbla pasnic pe străzile Nizzei, într-o noapte din primăvara trecută. Și iată-l pe un meșic, pe un savant, pe banca de acuzați, învinuit de omor, de asasinat ordinar, ca cel din urmă tâlhar.

Breugnes n'a fost însă condamnat, procesul său s'a amânat din lipsă de dovezi materiale palpabile și trecuți-buc. Cu toate acestea dovada morală a crimei lui este de netăgăduit. El și numele ei este ucligașul — întreaga Franță e convinsă de aceasta. Și procesul său ne face să ne gândim la procesul Crippen, un alt medic asasin, care a fost spânzurat acum trei săptămâni la Londra.

Doi medici, doi savanți, unul urmărit celalalt condamnat pentru asasinat. Acești doi acuzați mai prezintă, afară de starea socială și de crima lor, un alt punct de asemănare: amândoi s'au apărut cu o luciditate și cu un sânge rece imposibil de turburat. Și doar situația lor nu era de invidiat. Dar acești doi oameni au adus în apărarea lor, o grijă extremă de bună creștere, ba chiar de eleganță și de confort. Crippen, fiind răgusit, nu și-a ridicat o clipă vocea și a vorbit încet și tacticos; Breugnes, la rîndul său, s'a înclinat cu cea mai perfectă curtoazie în fața judecătorilor săi.

Dar un alt punct mai grav decât această ținută a lor a fost că ambii au negat; și în po-triva nici unuia din ei nu s'a putut produce o probă decisivă, materială. Și asta înseamnă că dacă cultura nu l-a putut preserva de butulul elan al crimei, ce dormitează în cea mai mare parte din oameni, ea le-a dat o superioritate în contestabila întru apărarea persoanei lor.

În orice caz însă corporația medicală n'are nici un motiv să se mândrească cu acești doi membrii ai ei. Crippen a fost executat; Breugnes va fi desigur condamnat. Căci ei sânt mai vinovați decât tâlharii ordinar, acești oameni cari în loc să scape de moarte pe aproapele lor, dupăcum li-e chemarea, îl infundă în neant.

E o mișcare neobișnuită în Paris, cu prilejul Crăciunului ce se apropie. Străzile s'nt înțesate de barace provizorii, vitrinele gem de marfă de toate sourile. Pe bulevardele mari o afliuență de nedescris: acolo se vând darurile de sărbători. Dar cea mai caracteristică nuanță a ajunului de Crăciun e mulțimea de cameloți, de negustori ambulanzii ce se ivesc cu acest prilej ca o generație spontană, gata să dispară după sărbători așa cum au venit.

E nostim însă să constați ce fel de marfă desfac ei. O marfă cu totul specială: pomadă de lipi-țorțelanurile, doftorii pentru bătături, ace de cusut ce prind singure firul, jocuri de cărți fermecate — și alte ciudățenii. Se înțelege, că pentru a vinde aceste obiecte ei au nevoie să explice cum-

părătorilor ce desfac. În privința asta, lăsa-te pe ei. Le merge gura ca o moară și glumelele ce le fac, felul cum vorbesc cocotați pe o tribună improvizată fac deliciile Parizianului.

Li vezi jobenați, înmănușați, parfumați și rasi ca niște seniori. Li auzi vorbind cu o eleganță ireproșabilă și cu un accent așa de convins, încât fără de voce de oprești să-i ascuți și ca să le faci plăcere, le cumperi marfa zimbînd mulțumit. Sânt oameni din aștia cari câștigă câte 50 și 100 franci pe zi, numai vânzându-și bizara lor marfă. Parizianului îi plac omenii de spirit și spiritul cameloților e neîntrecut. Ei sânt descendenții direcți ai doftorilor ambulanzii din evul mediu, ce coindau târgurile Franței în haine negre, debitând locuitorilor tot felul de năzdrăvăni, după care le vindeau picături de somn, alifii pentru vise, talismane pentru dragoste și hapuri de vitejie.

...Nimic nou sub soare.

Când mă gândesc la evul mediu, nu mă pot opri de a vedea în minte sutele de biserici ce acopereau Franța și în care triflora credința cea mai curată. Astăzi Francezii liberi cugetători și republicani, vor să dărîme cu o mână brută aceste monumente sfinte de pe cuprîmul țării lor. În fiecare zi se semnalează câte un nou vandalism. Scriitorul cunoscut, dl. Maurice Barès a scris de curând un articol răsunător în care protestează cu o energie vibrantă împotriva acestei stări de fapte.

Pentru ce — scrie dînsul — se distrug aceste case rezervate marilor stări de emoțivitate religioasă? Credeți oare că omul va înceta vre-odată de a fi un animal religios? Eu sânt cu aerea cari țin la metoda științifică, la metoda experimentală a supunerii în fața faptului împlinit. Dar tocmai din această pricină mintea mea consideră de fapt necesitatea religioasă pentru omenii. Va întrebați poate la ce servește o biserică de sat? Pă-viți în jurul vostru. Ea este reazmul maiilor suferinți ai vieții. A ei ce au băut la toate usile fără a fi fost lăsați să intre, vor bate în sfășit la ușa bisericii și ea li se va deschide. Gândiți-vă la anii copilăriei, atât de dulci, atât de calmi în legătura lor religioasă.

Îl vor înțelege cel în drept pe dl. Maurice Barès? Mie teamă ca nu. În Franța sufia un vânt tot o-prior de realism, brutal, de semi-dotism, de lipsă de idealism de galmoasă știință. Ah! când va înțelege omenirea că nu numai din pâine putem trăi, ci și din cuvântul Domnului.

C. R. B.

După conferință.

— Fapte și documente. —

Se știe că toate sectele religioase își întemeiază aberațiile lor pe texte din sfânta scriptură. Aceleași învățături pe cari se ridică vecini de adevăruri ale religiei creștine, sunt în aceeași vreme izvorul celor mai multe rătăcirii omenști. Sprite sectare se găsesc însă nu numai în cele religioase. Ele din nenorocire copleşesc câte odată și v-ața politică a unui popor, zăcăind și încurcând atunci orientările judecării contemporane. Ce iese altceva decât un curent sectar și de ură acesta, care trece acum pustiitor și uscă câmpiile păraginite ale vieții noastre naționale? Întocmai ca un vlădică pocăit, care restălmăcește textul biblic, onoratul raportor al conferinței din Budapesta a știut să scoată din cea mai pură confesie de credință, cap de acuzație împotriva noastră. Acum închipuiți-vă cu ce mijloace simpliste se dirigu-este soarta unui popor. Totul e numai dialectică și sectarism.

Privim, cu un ciudat amestec de sentimente la orgia nebună a minciunilor și a calomniilor ce se țes în jurul nostru. Le vedem pe toate bine. Cutare, fruntaș dintre cei dintâi, (vorba lui Surt.) îl vedem cum se întoarce încoaci, se întoarce încolo, minte

ici una, colo alta, se rușinează poate puțin, dar își revine în grabă, reluându-și aierele de onestitate gravă și serioasă. Altul, tot fruntaș, mă rog, căci de cei mai puțin fruntași de ce ni-am și ocupa, cei mai mulți sânt niște bieți inocenți, — își întărește conștient minciuna cu cuvântul de onoare în dorința de o acredită măcar 24 de ore. Și așa, cu minciuni, cu intrigi țesute în chip baroc și n-inteligent, merge cumva înainte... chestia națională.

Natural, că minciunile acestea vor trebui să ajungă la scadență. În definitiv cel ce n'a fost luminat până-acum asupra ținutei ziarului acestuia, va căuta să se dumirească de aci înainte. Ziarul nu este o mufa, pe care o poți ascunde ca mîța în sac și pe care să nu fie în stare să-l judece și singur, fără advocați, cel ce are ochi să vadă și urechi să audă. Ce se va alege atunci, când rînd pe rînd aceste calomnii miserabile vor fi risipite? Nu-i temem pe fruntașii noștri cei din vîr, la aite bancheturi și inaugurări vor fi tot ei în frunte, arătând fiecare cât a făcut pentru »Tribuna«.

O desmințire.

În numărul de alaltăeri am publicat între cei ce au aderat — înainte — la hotărîrile ce se vor aduce în Budapesta și numele dl. Ion Moța dela Orăștie. Ieri dl. Moța a desmințit știrea.

Corespondentul nostru din Budapesta ne comunică acum că toate numele publicate de noi le-a copiat de pe lista alcătuită de dl. Dr. Ioan Suci, «marele» nostru organizator.

Adică dl. Suci a «organizat» lista!... Ne-am dormit.

Chiți vor mai fi însă cari n'au curajul dl. Ion Moța!...

Ce spune dl. Iorga.

Este sigur că dl. Iorga nu simpatizează cu nimeni, în mod deosebit, dintre ceice conduc astăzi violentele discuțiuni în jurul ziarului nostru. Ceeace scrie d. sa în »Neamul românesc« din urmă despre »Dușmanii de dincolo« este numai o împărțire de muștrări către toți și către toate și n'are însemnătate, căci și a avut și d. sa supărările și desiluziile, pe cari le încearcă orice muritor. Absolut just însă glăsuște dl. Iorga, când afirmă următoarele:

»Activitatea politică a Românilor din Ardeal și Ungaria e aproape nulă. O mare înfrîngere, fără reculegere și fără o muncă de îndreptare. Lucruri de față și în dos trei milioane de desorientați«.

Pentru îndrăzneala acestor păreri libere, cerem onoratului comitet să tragă în judecată națională pe dl. N. Iorga, cu ubicațiunea la Vălenii de munte.

»Drapelul« iarăș minte.

În numărul său de Joi, organul burghezului din Lugoj scriind despre conferința din Budapesta afirmă următoarele:

»Fînd la ordinea zilei și conflictul dela Arad, au fost anume chemați la această ședință și cei din jurul »Tribunei«, dar din aceeași parte nu s'a prezentat nime la ședință...«

»Drapelul« minte din nou. La conferința din Budapesta n'a fost invitat nimeni dintre cei din jurul »Tribunei«. A primit invitare un singur om, dl. Dr. Nicolae Oncu, în calitate de membru în comitetul executiv.

O calomnie.

În ședința comitetului național din Budapesta, rolul acuzatorilor noștri a fost foarte înlesnit. Puteau să spună acolo, vorba dlui Oncu, că am furat linguri de argint, fără vre-o teamă de a fi contraziși. Căci acuzații, minte »Drapelul«, n'au fost nici invitați. Așa, aflăm acum ulterior că unul dintre fruntași ar fi spus acolo că dl. Sever Bocu, redactorul nostru a fost ales la congregație cu listă oficială. Adevărul e că dl. Bocu, care a fost candidat în Cermei din partea clubului

din Arad, a fost ales acolo, fără să aibă nici o cunoștință prealabilă de felul cum se face alegerea. Au fost aleși cu dînsul împreună, pe aceeași listă, d-nii Dr. Cornel Ardelean, Ioan Popovici preot și Cornel Ursuț preot. Ulterior am aflat și noi că localnicii de acolo au făcut un pact, în urmarea căruia s'au ales 4 Români și 2 Unguri.

Ce are deci a face persoana dlui Bocu, cu alegerea din Cermei? Rugăm pe domnul, care a colportat acuza, să vie, dacă e om cinstit, să i-o comunice și celui vizat, ca să se poată apăra împotriva ei, căci deocamdată nu știm nici măcar atîta, ce vină i-a putut construi dlui Bocu din alegerea dela Cermei. Știm numai atîta, că un prieten din Ardeal, ne întreabă dacă e adevărat că dl Bocu s'a ales la congregație pe listă oficială!

Doi bărbați frunțași.

În lărmălaia ce se face acum în jurul »Tribunei«, cetitorul s'a putut înfiliți des cu numele a doi advocați din Pecica, dnii Dr. Lazar Ghebeles și Dr. Aurel Novac, cari se disting într'un mod deosebit în aceasta campanie. Cine sînt acești doi bărbați frunțași, se va întreba involuntar cetitorul, care, îi citește azi, îi citește mine, gravi, sentențioși, osîndind cu atîta autoritate morală atitudinea unui ziar ca »Tribuna«. Ți-i prezintăm iubite cetitor într'o caracterizare reciprocă ce își iac singuri unul altuia. Să nu rizi însă. Cazul e mai mult trist. Cîți inși, de teapa acestora nu-i vedem azi erigeindu-se în judecătorii noștri? Și vedeți, reușesc să facă și ei opinie și să te silească să te aperi de învinuirile lor stupide și îndrăznețe.

Dr. Ghebeles despre d. Dr. Aurel Novac.

Ni-se cere publicarea următoarei scrisori:

Pecica-rom. 21/V. 1910.

Onorată redacțiune!

Am aflat cu mare mirare, că dl Aurel Novac se gîndea de candidat al partidului național român în cercul Pecica.

Svonul acesta ne-a surprins cu atît mai mult, întrucît noi: comitetul electoral aici nu am fost înștiințați despre aceasta și pentru că noi îl știm pe dl Dr. Novac de mult trecut în partidul »nemzetî munkapárt«.

Toate faptele dsale dovedesc temeinicia afirmării mele și anume: Dsa a luat parte zilnic și a vorbit la întrunirile interue a suspomenitului partid. Martori: Ștefan Roja și Ștefan Urdășcu.

Că tot dl Dr. Novac la un banchet a declarat, că a depus steagul partidului național, convingându-se, că poporul nostru numai dela »nemzetî munkapárt« poate aștepta folos, martori: Dr. Alexandru Karácsonyi, adv., Florian Moma, notar, Ștefan Roja și Petru Rusu învățători în Pecica.

La conferința intimă a partidului nostru, ținută în 21 I. c. fiind luați la răspundere unii Români pentru coteșire în favorul lui Herczeg Ferencz, aceștia au declarat, că dl Dr. Novac i-a îndemnat la faptele aceste. Martori: Dr. Dem. Barbu, Arcadie Ponta (Mărgintan), Gh. Dragoș (Chila), Savu Tămășdan.

Referitor la candidatura dlui Dr. Novac — declar, că conferința noastră cercuală nu l-a candidat și nu-l putem candida, neavînd încredere în dsa, ci am decis în principiu candidarea unui țaran frunțas. Cu deosebită stimă: Dr. Lazar Ghebeles, preș. comitetului cercual electoral Pecica.

»Tribuna« Nr. 101—1910.

Dr. Novac despre dl. Dr. Lazar Ghebeles.

Ni-se cere publicarea următoarelor:

Domnele redactor! La afirmările dușmănoase ale lui Dr. L. Ghebeles, vin scurt a mă declara: Nu-i drept că am intrat în partidul »munkapárt«; nu-i drept, că am părăsit steagul nostru național, ci din contră pentru neamul nostru voi lupta cu toată însuflețirea până la moarte. Este drept însă, că contra lui Dr. Momák Döme voi lupta din toată puterea mea, deși Dr. Ghebeles cu justhstii săi l-a candidat, deși dînsul chiar și ieri venind dela vorbirea de program — ce Dr. Momák Döme a ținut-o în Pecica-rom. — în fruntea ungarilor i-au petrecut, căci nu pot suporta, ca un renege să fie sprijinit de votul românului.

Eu am renunțat la candidatură, — care pentru mine a fost foarte onorifică — numai de aceia, că nu vreau să-i dau ocaziune dlui Dr. Ghebeles, să descrie poporul din Pecica-românească.

Pecica-română, 11a 23 Mai 1910. Dr. Aurel Novac avocat.

»Tribuna« Nr. 102—1910.

Scrisoare de pe Câmpie.

Două însoțiri de credit. — O reuniune mariană. — Mociu parțelată.

Mociu, 22 Decembrie 1910.

Încă astă vară începuse să scriu câteva corespondențe despre stările din Câmpie. Și mi se părea, că toate sînt așa de rămase înapoi, că cel chemați nu și împlinesc datorința, că poporul nu ascultă, nu vrea să învețe din pîdele bune, nu se desparte de vițiile ce-l stăpînesc și n'are cunoștință despre multe lucruri pe cari ar trebui să le știe. A tîzi însă par'că lucrurile se mai schimbă. În marea acea a stărilor cari ne puneau pe gînduri, începe să se ridice și câte un val, care în loc să fie primejdios, ne însuflețește nădejdi de mai bine; peste câmpul acela întins, ce părea lipsit de viață, începe să sufie și un vînt mai cald, de premenire...

În două comune, anume în Gădălin și în Cățina, s'au pus la cale două însoțiri de credit sistem Raiffeisen. În Gădălin a mers încă în anul trecut, din însărcinarea despărțământului Mociu al Asociației, dl Nic. Căciulă dela Cluj și a ținut o prelegere despre astfel de însoțiri; iar la Cățina, acum nu de mult, părintele propopole ronim Dănilă, împreună cu dl Iuliu Pop, dirigintele filialei »Economul« din Gherla, au dat poporului sfaturi înțelepte și pe înțeles, cum să lucreze și ce foloase pot să tragă din astfel de însoțiri.

Și poporul a ascultat de glasul sfătătorilor lui și nu s'a lăsat amăgit de gurile vrășmașe, cari cerceau să-l prindă în cursele lor, cum s'a făcut mai ales la Cățina, unde sînt și foarte mulți Unguri, cari încă volau, cu câteva zile mai înainte, să pună la cale o atare însoțire, dar nu le-a succedat. Și însoțirea dela Gădălin, sub conducerea cuminte a părintelui Vasile Hopârtean și-a început deja de mult activitatea, iar cea dela Cățina a-um își așteaptă recunoașterea.

Se spune, că și »Câmpiana« dela Mociu încă vrea să înființeze la Sărmoș o astfel de însoțire. »Câmpiana« e doar singura bancă românească aș-zată chiar în mijlocul Câmpiei și hotărît va lucra foarte mult, să se pună la cale tot ce ar putea să ajute poporul de pe aici. Abia de câțiva ani e înființată, dar totdeauna a ajutat și a contribuit pentru scopul culturale românești de pe Câmpie. Se amintesc numai despre micul Fond cultural, (s'a mai scris în »Tribuna« despre el) ce s'a înființat la stăruințele neobosite ale părintelui protopop onorar Ioan Bozac, în comuna Sămbotelecul de Câmpie, la care a contribuit cu două sute de coroane.

În altă comună, în Cămărașul deșert, harnicul preot Traian Hodărean, chiar acum cercă să pună la cale, și încă cu mult succes, o reuniune mariană. Aceasta pe lângă premenirea sufletească a credincioșilor săi, prin aceea, că membrii vor fi îndatorați să se spovedească cel puțin de patru ori pe an, va lucra și pentru înfrumșetarea bisericii destul de frumoase, dar încă n-zugrăvite. Taxele de membri nu se vor plăti în bani pe cari de multe ori unul mal sărac nu poate să le solvească, ci va da fiecare cea ce va putea: femelle lucruri de mîna, ouă, legume scl., iar bărbații, la cîrat de grâu câte un snop, la cules de cucuruz câte o cupă de cucuruz ori și mal mult, după cum v'a putea fiecare. Acestea se vor vinde și banii încasați se vor folosi pentru scopurile bune ale reuniunii. Vor lua și loc, pe care membrii îl vor lucra în parte și venitul va fi tot al reuniunii. Și astfel vor ajunge cu vremea să și poată înfrumșeta biserica, care va fi totdeauna o podoabă pentru ei. Atari Reuniuni se vor pune la cale și prin alte comune și se așteaptă cu mult dor și înfăptuirea Reuniunii femeilor române din Câmpie.

Este un adevăr, ce nu se poate trage la îndoielă, că mai în fiecare comună de pe Câmpie

se află câte un conte ori baron, cari au proprietăți de mil de jugăre, așa că oamenilor nu le rămîne decît foarte puțin, și acela încă poate în partea cea mai slabă a hotarului. Și oamenii, ca să poată trăi, sînt siliți să lucreze în parte pămîntul domnului. Dar și aici trebuie încep să se mai schimbe. O moșie în hotarul Mociului, de peste trei mil de jugăre, loc arător și pășune, a contelui Tolnai, a fost cumpărată de o bancă, pare mi-se ungurească din D-j. Banca a început să parceleze moșia și s'o vîndă oamenilor, fără deosebire că e român sau ungar. Și oamenii cumpără, unul cinci, altul zece și altul și mai multe jugere de pămînt. Bani, să plătească odată tot prețului n'au. Le stă în ajutor însă și banca »Câmpiana« din Mociu.

Într'o Duminică am întîlnit mal mulți oameni, veniau chiar dela măsurarea părților ce ei au fost cumpărat. Păreau îngîndurați, pentru că până acum n'au fost daiori nimănu nici un ban. Acum însă nu-și puteau da seamă, dacă au lucrat bine și oare vor ajunge ei să poată plăti bucățile de pămînt, în cari de acum înainte nu vor mai lucra ca străini și părțiși. După ce le am spus însă, cum să lucreze pentru ca să poată învinge greutățile mal ușor, începeau să se înviorizeze, să simțească, că totuși nu e rău ce au făcut și cînd să ne despărțim, îmi zic ei cu un fel de satisfacție: »Cel puțin vom ști și noi, domnule, că lucrăm la brazda noastră«.

Și m'am cugetat multă vreme la acești oameni. Îi vedeam așa de buni, așa de harnici și cu dragoste față de moșoara lor. Și ei, dacă vîd că le volesti binele, își deschid inimile, își spun necazurile și te ascultă cu încredere, își urmează sfaturile și poți să faci împreună cu ei multe lucruri bune și folositoare.

Și se vor și face, căci trebuie să se facă.

Ioan Câmpianu.

Din străinătate.

Răscoală în Honduras. Ministrul de externe din Washington primște știrea dela legația americană din Tegucigalpa (Honduras), că Albarado, colonelul armatei din Honduras și-a format o mare trupă de revoluționari pentru a răsturna guvernul președintelui Davila, însă în apropierea San-Salvadorului trupele guvernului au fugărit peste hotare trupele colonelului. Președintele San Salvadorului a provocat pe Albarado să se predeie, iar la cererea lui Davila a trimis mișie pentru pîzirea hotarelor.

Rezultatul alegerilor în Anglia. S'au isprăvit alegerile și răspunsul cetățenilor e la fel cu cel din alegerile trecute. Conservatorii stăruie asupra faptului că atunci ca și acuma alegătorii anglosaxoni nu s'au roșit lămurit pentru reformă (dar nici contra N. Red); pe cînd Celții din Wales, Irlanda și Scoția o cer cu țările. Majoritatea guvernului liberal în camera trecută a fost de 122 (ori 124); astăzi e aproape neschimbată, căci liberalii au trei scaune mal puțin, dar muncitorii două mal mult. Prin urmare, sînt în câștig cu câteva voturi.

Faptul că majoritățile au scăzut, pricina e că listele electorale sînt vechi. Dar e împrejurarea că Londra cu cele 61 de mandate ce dă s'a roșit și mal hotărît pentru liberali decît la alegerile din urmă. Într'un loc din Londra candidatul conservator a biruit, dar numai cu două voturi. În Birmingham alegătorii conservatori s'au arătat nemulțămiiți cu propunerea de referendum și cu părăsirea protecționismului. În Lancashire curentul printre lucrătorii industriali a fost împotriva liberalilor, căci nu se mai temeau de taxe vamale pe lucrurile de hrană, căci Balfour a lepădat acest punct din program, iar în privința

Cei cari doresc: **mobile**

bune, frumoase, ieftine,

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de mobile Székely și Rétzi din Marosvásárhely, (Plaza Széchenyi 47).

La cerere prezentăm și în provincie bogata noastră colecție. La înțelegere aparte expedăm franco în ori-ce parte a Ardealului. - Atelier de primul rang. — Mare asortiment de trusouri pentru mirese.

patronilor liberali erau înverșunați de pe urma grevelor din urmă, pe care muncitorii au pierdut-o în urma măsurilor aspre luate de guvern. În Irlanda curentul a fost mai tare decât până acum împotriva conservatorilor, cari au învinuit pe Redmond că lucrează cu dolarii americani, când dolarii erau de la Irlandezii din Statele-Unite.

Acuma ziarele conservatoare pretind că au prevăzut acest rezultat. E neadevăr; căci dimpotrivă, se așteptau la zdrobirea liberalilor prin ideea genială alui Balfour de a lua pe nepregătite referențul ca punct de program.

E adevărat că majoritatea se alcătuiește din 2/3 de Irlandezi și 1/3 de muncitori. Pe cei din urmă nu cuzionează conservatorii și-i trata de oameni de mână a doua; nu se știu însă de-a vorbi astfel de Irlandezi.

Întrebarea este ce va face regele? Socotiți-vă și el majoritatea împunătoare care susține pe Asquith ca nevrednică de încredere și deci va refuza a contribui la înfrângerea lorzilor conservatori? Dacă da, partidul revoluționar Irlandez, ținut în friu de reformiști, ar căpăta preponderanța și primejdia ar fi mare.

Poate dacă ar fi vorba numai de reforma camerei lorzilor, regele ar aștepta până să crească în țară curentul conservator. Dar e vorba de păstrarea liniștii în Irlanda și această considerație va birui, regele va înfringe pe lorzii conservatori, creînd un număr îndestulător de lorzi liberali.

De altfel dacă scădem deputații Irlandezi de-o parte și de alta (conservatorii au 20), tot au liberali și muncitori 60 de voturi mai mult decât conservatorii.

Balfour s'a compromis rău, așa că nu e de necrezut că a sosit timpul să se retragă în viața privată. În adevăr, întâi era contra protecționismului. Chamberlain îl convinge sau învinge și se declară protecționist. Simte însă că poporul nu i prea place reforme, înțoarce steagul și aruncă protecționismul ca o otrăvă.

Balfour în celelalte alegeri a așătat în poarta Germaniei cu primejdia de a da loc la război, numai ca să capete voturi de la cel prea speriați de creșterea fiotei germane; iar acuma a aruncat programul demagogic al referendumului, adică văzând în primejdie privilegiul lorzilor, a voit să lovească în parlamentarismul întreg.

Și în deobște conservatorii s'au lăsat călăuziți de palmă și nu de interesele cele mai mari ale țării.

Nu e minune că «Morning Post» ziar conservator, atacă foarte aspru pe Balfour, iar «Times» îl apără destul de slab. «Morning Post» zice că ideea referendumului au născocit o dușmanii lui Chamberlain.

E de așteptat o ruptură în partidul conservator. Astea după cores. Gn. din Londra a lui «Frankf. Z.»

Jubileul de 25 de ani al domnului Partenie Cosma ca director executiv al „Albinei”.

La 1 Ianuarie 1911 se împlinește un pătrar de veac, de când dl C. Cosma a luat căma primului nostru Institut financiar în calitate de director executiv.

Este primul caz în viața Institutelor noastre de bani, că un director de bancă își serbează jubileul de 25 ani de serviciu neîntrerupt și considerînd personalitatea dlui P. Cosma și înalta poziție, ce ocupă în organismul nostru economic financiar și peste tot în întregă noastră viață publică, aniversarea aceasta ar trebui să fie prilejul unei sărbări de caracter general pentru poporul nostru.

Respectând însă dorința expresă a jublantului, direcțiunea «Albinei» convocată de dl prezident Cos. St. Șuluțu, a hotărât a da jubileului de 25 de ani al binemeritatului director numai caracterul unei sărbări strict familiare.

Ca zi aniversară s'a fixat din partea direcțiunii ziua de Duminică, 25 Decembrie a. c. st. n.

După informațiile, ce avem, direcțiunea «Albinei» va ține în ziua premergătoare aniversării o ședință plenară, în care se va hotărî crearea unui fond cultural, care va purta numele: «Fondul cultural Parteniu Cosma».

Menirea acestui fond îl va hotărî direcțiunea ulterioară în înțelegere cu jublantul.

Asemenea se va decide pictarea portretului dlui P. Cosma pentru sala de ședințe a Institutului.

În ziua jubileului, 25 Decembrie a. c. st. n. se va ține o nouă ședință plenară festivă a direcțiunii, cu care ocazie se vor prezenta jublantului felicitări din partea direcțiunii, a comitetului de supraveghere și a corpului funcționarilor și i se va preda un album artistic executat, conținând fotografiile tuturor membrilor din direcțiune, din comitetul de supraveghere și a corpului funcționarilor și practicanților, atât dela centrală, cât și dela toate filialele și agenturile Institutului.

În aceeași zi la ora 1 p. m. se aranjează în onoarea jublantului un banchet, la care vor lua parte, afară de jublant și familia sa, numai membri direcțiunii și al comitetului de supraveghere, funcționarii și practicanții «Albinei»; cei dela filiale și agenturi prin delegații lor.

Suntem siguri, că cu tot caracterul familiar al acestor sărbări, băncile noastre totuși vor și să participe și ele în o formă potrivită la aniversarea de 25 de ani a decanului directorilor noștri de bancă și venerabilului prezident al «Solidariității», căci în sens mai larg și ele fac parte din familia, pe care o ocrotește și la a căreia înaintare lucrează jublantul de mai bine de un pătrar de veac.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 22 Decembrie n. 1910.

— Gazetărie modernă. «Gazeta Transilvaniei» nu cunoaște încă hotărârile conferinței din Budapesta.

La noi lumea de mult a trecut peste ele la ordinea zilii!

— Moartea tragică a dlui Theodoru. Din București ni se scrie: Aseară (Marți), la orele 6 și jum., pe când dl Theodoru, secretarul general dela Culte, se întorcea din județul Fălciu spre Huși, împreună cu revizorul școlar Istrate, amândoi au fost victimele unui accident mortal.

Automobilul în care se aflau, venea cu o viteză prea mare, pentru a ajunge la gară, înainte de plecarea trenului cu care trebuia să se înapoaze la București dl Theodoru și revizorul Istrate.

Dar, la 19 km., departe de Huși, terasa-mentul fiind slab din cauza ploii căzute în săptămâna trecută, automobilul a alunecat puțin, pe taluzul drept al șoselei.

Sub impresia că se răstoarnă, dl Theodoru a sărit jos, dar în cniar momentul acela, automobilul s'a răsturnat în adevăr, și nefericitul secretar general a fost apucat sub monstruoasa mașină, care i-a mutilat orib. fața și i-a strivit peptul.

După o scurtă agonie, secretarul general al Ministerului Cultelor, D. A. Theodoru a încetat din viață.

Revizorul școlar Istrate, are un picior fracturat și numeroase răni la cap.

Starea d-sale e foarte disperată. Sânt puține semne că va scăpa cu zile.

Șoferul nu a avut nimic.

Vestea morții lui Theodoru, în împrejurări așa de sinistre, a produs o dureroasă impresie în Capitală.

Fostul secretar, al ministerului Instrucțiunii

publice, se bucura de numeroase simpatii în toate cercurile bucureștene, și era foarte mult stimat de profesorii, instructorii și învățătorii din țară. Amabil cu toți căți îl cereau serviciul și sprijinul său, Theodoru lasă regrete unanime.

La ministerul Instrucțiunii, penibila știre a provocat o tristețe de nedescris.

Birourile din acest minister au luat vacanță, în semn de doliu.

Azi Miercuri d. a. d. ministru Spiru Haret s'a înfățișat văduvei regretatului său secretar pentru a-i prezenta condoleanțele sale. Tot astăzi dl N. Rădulescu Neger a plecat la locul unde s'a petrecut această nenorocire pentru a aduce corpul defunctului în Capitală. E de remarcat o coincidență nefastă în această întâmplare: accidentul, s'a petrecut în apropiere de comuna Stănițești, locul de naștere al lui Theodoru.

— «Românul» dela Arad. Ziarul «Egyetértés» din Budapesta e informat că noul organ al partidului care va apărea în Arad, sub direcția dlui Vasile Goldiș, va avea numele «Românul».

În comunicatul acesta (fără îndoială inspirat de «prietinii» noștri) se zice apoi «E de prevăzut că toți colaboratorii ziarului «Tribuna», în afară de dl Octavian Goga, vor trece la noul organ al partidului.»

Acest «e de prevăzut» înseamnă că cei din jurul viitorului «Românul» au scris la toți colaboratorii noștri «informându-i» despre starea lucrurilor. Cum — pot să judece cetitorii noștri din cele celite până acum.

«Seara» din București primește următoarea telegramă din Budapesta:

Director al comitetului de redacție al noului organ de publicitate, ce se va întemeia la Arad, a fost ales dl Vasile Goldiș, fost deputat și membru marcant al comitetului național.

În comisie vor figura dl N. Ioan Suciu, Dr. St. C. Pop și încă trei persoane.

«Vor figura»... lată o expresie care era indicată...

— Ce poate face un conducător harnic. Din Cefa ni se scrie: S'a vorbit de multe ori în coloanele acestei foi, cum ar trebui să se poarte toți conducătorii poporului, ca poporul să aibă folos.

Și cine sânt conducătorii naturali ai poporului? Preotul și învățătorul. Aceștia dacă sânt activi și sânt cu trup și suflet pentru popor săvârșesc muncă de apostoli. Să nu fie preotul preot numai pentru funcțiuni, la biserică, la înmormântări și botez, — ci să se intereseze de soarta poporului, atât din punct de vedere material și cât și cultural. Asemenea și învățătorul să fie învățător nu numai în școală ci și afară de școală.

În comuna noastră Cefa acum 14 ani s'a ales învățător d-nul Ioan Costa care a venit din Inand. De 14 ani servește cu cea mare sârguință, spre mulțămirea tuturor, atât în școală cât și afară de școală. Nu prea știu să fie mulți învățători care să se intereseze de soarta poporului ca domnia-să. Iată cum: de prezinte sânt din Cefa 11 fii de țaran în clasele medii. Studenții eșiți de sub mâna lui sânt cei mai buni școlari, dovadă că se ocupă cu drag de creșterea lor în școală. La măestrii încă sânt 10 copii eșiți din școala lui, între cari sânt șase calfe și patru ucenici. Vedem dară ce poate face un conducător care își cunoaște chemarea. Unde ar ajunge poporul nostru dela sate dacă pretutindenii ar avea astfel de conducători?

Dea Dumnezeu să aibă activul învățător din Cefa cât mai mulți imitatori, că atunci

BETAY és BENEDEK,

— stabiliment de articole bisericesti —

BUDAPEST, IV. Váci-utca 59.

Se expedează pentru prețuri solide aranjamente complete pentru biserici, odăjdii, prapori, stihare, potire, policandre și candelabre, cădelnițe, iconostase și icoane sante etc.

Lucrează iconostase, altare, jertovnice, amvoane, icoane portative etc

Preț-curent, preliminar, sau desemnuri se trimit la dorință.

și poporul nostru va avea altă soartă. — *Recunoscătorul.*

— **Defraudanții din Grecia.** Guvernul grec anchetează cu multă energie în atacarea fraudelor de pe care am mai amintit. Până acum sunt acuzați 238 de inși, între cari și mulți fiști de puțai. Suma defraudată atinge două prezece milioane de drachme. Se așteaptă multe arestări.

— **Necrolog.** *Simion Lupan*, preot gr. cat. în Samosteaș, a repauzat la 16 Decembrie n., în vîrstă de 28 ani. În mormântarea lui a avut loc la 18 Decembrie n.

În București a repauzat, în vîrstă de 62 de ani, *Doctorul Ioan Neagoe*, fost medic primar al spitalelor civile ofițer al Coroanei Române. În mormântarea lui a avut loc la 21 Decembrie n., în cîmbrul Șerban Vodă din București.

Odișnia că în pace!

— **Lozurile Loteriei Reuniunii Femeilor Române din Arad.** «Reuniunea Femeilor Române din Arad» aranjază pentru sporirea fondului de zidire a școlii de fete o *loterie de obiecte*, a cărei tragere va fi în primăvară!

Lozuri se află de vânzare și la Librăria «Tribunei» și la tipografia «Carmen» în Cluj. Prețul 1 cor. plus 10 fil. porto. Recomandat 35 fil.

x **Atragem și pe calea aceasta atențiunea on. părinți**, ca cumpărările de Crăciun să le efeptuiască la **Kovács Béla** magazin de modă pentru copii, Cluj-Kolozsvár Király tér nr. 1. În întreg Ardealul acesta este unicul magazin de articli pentru îmbrăcăminte copiilor. Firma garantează pentru calitatea bună a mărfurilor ei și pentru serviciu prompt. În provincă trimete mustre din orice articli în bransa aceasta.

Magazinul poate fi cercetat fără obligamentul de a cumpăra.

Apel! Avem onoare a aduce la cunoștință P. T. publicului, că însoțirea economică-comercială «Mugurul» în sezonul acesta a luat măsuri pentru a se putea lipsi de agenți generali în afacerile cu altoi de viță, deoarece acești agenți, răul fost necesar până acum, cari costă mult și suntem siliți a le da proviziunile din ce în ce mai mari — în detrimentul clientelei fiind siliți a urca în măsură proviziunile și prețul produselor pepinăriilor noastre, pot fi ușor înlocuiți prin inteligenții noștri dela sate, dăndule acestora ocaziune de câștig frumos, fără de a avea osteneală mare în schimb. — Cu acest prilej ne luăm voe a ruga pe toți Domnii preoți, învățători, comercianți români ect. din ținuturile replantinde cu vii altoite, de a lua însuși în mână conscrierea de comande pentru procurarea de altoi. — Însoțirea plătește fie-cărui agent comunal (preot, învățător, comerciant, jude comunal) care însinue comande în massă, după efeptuirea în regulă a acestor comande 6% proviziune din valoarea brută a comandelor — în bani sau la dorință în altoi de vie. — Tot aceiaș proviziune o păim și pentru mijlocirea comandelor de semănături pentru sezonul de primăvară 1911. — Informațiuni detaliate precum și listă de prețuri eventual cărți pentru conscrierea de comande trimitem la cerere gratis și franco. — Cu toată stima: «Mugurul» însoțire economică-comercială în Elisabetopole (Erzsébetváros Kiskükülő vármegye).

ECONOMIE.

Importanța socială a cooperativelor sătești.

În mai multe rinduri, atât prin articole de ziare, cât și prin conferințe și cărți s'a arătat și dovedit și la noi, însemnătatea economică a cooperativelor sătești. După experiențele făcute în alte state, cooperativele sătești, prin forma și felul lor, sânt socotite ca organizația cea mai potrivită, prin care clasele sărace pot să poarte lupta contra capitalului. Ele au luat ființă nu în urma vreunei tendințe de îmbogățire, ci din îndemnul de apărare, ce la deșteptat speculațiunile dezastroase ale capitaliștilor, cari își înmulțesc capitalurile pe spatele

micilor producători fără experiențe. Și cu cât aceste speculațiuni vor deveni mai în drăznețe și mai îngrijitoare (scumpirea traiului etc.), cu atât și răspândirea și organizația societăților cooperative va fi mai mare, mai sistematică și mai desăvârșită.

Pe lângă marea însemnătate economică, cooperativele sătești au importanță și din punct de vedere social și iată de ce:

Lucrând în comun, — fiind legați de aceleași interese — țaran cu cărturar, sărac cu bogat, după un anumit interval, membrii aceleiași tovarășii, încep să se cunoască mai bine, să se înțeleagă unii cu alți, să se ajute și să se iubească. Sfiala și neîncrederea dela început, încetul pe încetul dispăre; țaranul nu mai vede în cărturar un exploataor, care pîndește la puținul lui avut, ci un povățuitor și sprijinitor, care îl luminează și ajută la necazuri.

Pe neobservate, ca un amurg frumos de vară, între membrii tovarășiei, coboară *pacea și încrederea socială*. *Deosebiriile de clase* — boala de care pătimim așa grozav — nu numai că nu se alimentează, dar se distruge. Chiar baza de drept a tovarășilor aduce cu sine o egalitate între membri ei, prin aceea că fiecare membru are numai un vot la adunări, care nu se poate ceda. În felul acesta mai greu să se injghebeze așa numitele clice, cari guvernează în mod absolutistic și de cari gem societățile noastre pe acții. Materialiștii și uzurarii nu au teren ca să și mulțamească lăcomia lor, sânt nevoiți să iasă din șirul membrilor și să și caute alte culcușuri unde pot lucra. Astfel se face nesilit o selecțiune a elementelor, rămânând numai cele folositoare.

Țaranul în contactul des cel are la tovarășie cu preotul și învățătorul, mai ales la adunări, aude și învață o mulțime de lucruri folositoare ce privește cultura rațională a pământului, chiverniseala și vinderea produselor în negoț; prin regulile de administrație ale cooperativei i se deschide mîntea asupra multor părți din legea comercială etc. I se face în parte o *educație economică*, de care are mai ales la noi multă trebuință și care e destul de neglijată. Având povățuitor bun, și fiind supravegheat de aproape atât în școli cât și în familie, i se dezvoltă spiritul pentru crutare și regulă, i se mărește încrederea în puterile sale și astfel dispune de o mni multă dragoste de muncă.

Această dragoste de muncă și multele afaceri ce au membri tovarășiei în comun, îi silește să țină laolaltă, îi împinge la o *solidaritate economică și națională*, singura care ne poate apăra și apropia de ținta spre care ne-am îndreptat. *I. Enescu.*

BIBLIOGRAFII.

La Librăria Tribunei se află de vânzare + 10—20—30—80 fileri porto, de curînd apărute următoarele cărți:

Dr. V. Bianu:

Doctorul de casă sau Dicționarul sănătății. Foarte recomandabil pentru toți, mai cu seamă cărturarilor, preoților și învățătorilor.

à 14 Cor.

N. Iorga:

Viața femeilor în trecutul românesc.

à 175 Cor.

Dr. Eraclie Sterian:

Educația Sexelor.

Ediția III-a.

à 150 Cor.

André Chénier:

Oaristys. Bucolică după Teocrit.

à 15 fil.

Preotul *Gr. G. Petrov:*

Nu din partea aceea, sau datorie de episcop. Poveste.

à 50 fil.

Dr. F. Grünfeld:

Secretele sexuale.

à 1— Cor.

Stavrinos:

Povestea lui Mihai Vodă Viteazul.

à 15 fileri.

N. Iorga:

Balada populară românească.

Originea și ciclurile ei.

à 20 fil.

Pentru limbă. Câteva spicuri din dicționarul greșelilor noastre de limbă de Axente Banciu profesor à 30 fil. plus 5 fil. porto.

Posta Redacției.

Radna. Adresați vă Institutului «Minerva» din București, cerând numere de probă.

I. P. Articolele trimise nu mai sânt de actualitate. Vom reveni asupra chestiunii în vremea mai liniștite. Acum s'ar pierde și ar fi păcat, fiind chestiunea de importanță mare.

Posta Administrației.

Île Mula, Rusova. Am primit 8 cor. abonamentul până la 1 Iulie 1910. Mai aveți 250 cor. până la fine anului 1910.

Simeon Metsoane. Cîncea am primit 450 cor. pe anul întreg 1910 e plătit și anul 1909.

Ioan Cărcu, Bihl-n. Am primit 14 cor. abon. până la 1 Aprilie 1911.

Redactor responsabil: *Iuliu Țiargia.*

«Tribuna» Institut tipografic. Nichin și conu.

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,

Arad, vis à-vis cu casa comitatului.

Palatul Fischer Eitz, Poarta II.

Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

Credit pe ipotecă, pe cambie

și pentru officianți

mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

ANUNȚ.

La domnul Traian Berariu din Pauliș, se află de vânzare

— 130 de familii de albine.

Pentru preț și alte informațiuni sunt a se adresa lui.

Caut un candid. de avocat cu praxă

pe lângă condițiuni cât se poate de favorabile.

Dr. Aurel Nyilvan, avocat în Nagysomkút.

Cele mai bune

Vinuri de deal,

le găsești la Iulius Dános, producător de vinuri în Șiria pe lângă urm. prețuri:

Vin de masă prima calitate, azuriu Cor. 50.—

Vin de Rizling prima calitate > 54.—

Cele mai bune vinuri vechi, culoare azurie

Cor. 56.—, 60.—. Vinuri: Schiller Cor.

50.—. Vin roșu (Bikavér) 80.— și 90.—

de hecto.

Vinurile se expediază în butoaie de lemn prumut, începând dela 100 litre de orice calitate.

Serviciu enlant, vinuri admirabile de prima calitate.

Adresa pentru scrisori și telegrame:

Iulius Dános,

mare producător de vinuri

Világos (Șiria, Arad m.)

Se vând

pelângă rate lunare

convenabile, fără orice urcare de preț.

— Numai prima calitate. —

Instrumente muzicale.

Arme

Articole de voiaj

Ochiane

Aparate de fotografiat

Rufe pentru bărbați

Covoare

Candelabre

Mobile de aramă

Obiecte din argint de China

Tablouri și statuete

Case de bani

Opuri literare

Mașini de scris

Hectografe, la

Csiszár Viktor

Kolozsvár, Deák Ferenc-u. 20.

Succesorul lui Aufrecht și Goldshmidt.

Reprezentanța generală:

S. A. Elek & Comp.

Caut doi învățăcei

cari posed limba română și maghiară și posed barem una clasă gimnazială, pelângă condițiuni de tot favorabile.

Traian Baicu, comersant în Zalatna.

INTREPRINDERE ROMÂNEASGĂ

MIHAI FLONTA

antreprenor de zidiri

Oradea-mare-Nagyvárad.

Stabilimentul și cancelaria Pereces-u. 9

Primește: plănuierea și zidirea de biserică, școală, case notariale și a tot felul de zidiri private.

Magazin stabil de fabricate de cement, comande se primesc.

Magazin stabil de pietrii artificiale pentru morminte. Prospecte gratuit.

Un hărmăsar

de 4 ani, comissat, se află de vânzare.

Doritorii să se adreseze lui Iosif Vanc, Galșa, up. Világos (cott. Arad)

Cea mai ieftină sursă de cumpărat.

Cea mai ieftină sursă de cumpărat.

BINDER LAJOS

ciasornicar și gluvaerglu în

MEDGYES, Markt-platz Nr. 8.

Depozit bogat de totfelul de ciasornice de aur și argint precum și ciasornice de metal și nickel

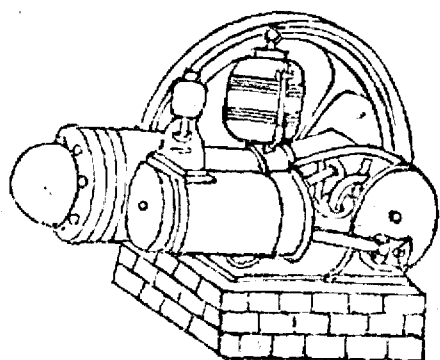
Articllil de argint de China.

Ochelari și zwickeri de Rathenov.

Articole optice de aur și argint.

Reparaturî solide și ieftine. Serviciu conștințios.

Motor cu olei brut. Nou-tate!

Cea mai contabilă putere motorică. Cea mai ieftină uzină! Garanție necondiționată. Prețuri și condiții favorabile. Fără mașinist! Nu explodează. Nu e expusă focului. Nu e supț inspecția financiară. Nu are cazan. Funcționare simplă. Punem mașina la dispoziția oricărui individ acreditabil, fără nici o cheltuială, pentru a se convinge că face cel mai bun și cel mai vrednic de încredere serviciu. Prospecte de prețuri dela 2-60 PH gratuit.

PÁLFY TESTVÉREK

turnătorie de fer și fabrică de mașini în SEGHEDIN-SZEGED. Fondat în Anul 1807. Distins cu 20 medalii de aur.

Izay și Rigó

magazin de I-u rang de albituri gata de pânză albituri de pat și pânzeturi de masă Cluj—Kolozsvár, Strada Deák Ferencz Nr. 4.

Prețuri fixe moderate.

Mare asortiment de mărfuri din patrie.

Primesc totfelul de executări de

TRUSOURI

cu orice prețuri, la chemarea în provincă arată cu plăcere colecția

:: :: de mustre. :: ::

Asortiment mare și frumos.

Pînză de in de Rumburg.

Pînză de in de Irlanda.

Pînză de in de Kreász.

BUMBA C

de Damast și Grádli.

ALBITURI GATA

pentru femei, bărbați și copii,

ALBITURI PENTRU PAT,

NĂFRĂMI DE BUZUNAR.

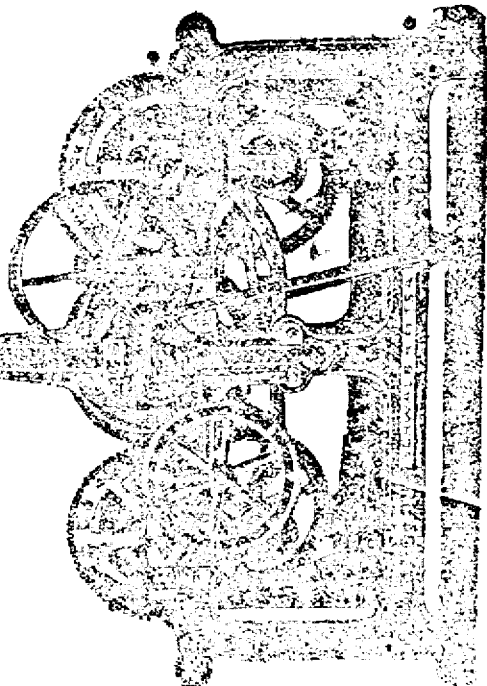
CIORAPI etc.

PANZETURI ALBE

și **COLORATE** pentru masă

SCHWALB KÁLMÁN ÉS TSA
FABRICA DE CEASORNICE DE TURN
BUDAPEST, VII. Dembisky-u. 32.

Cea mai mare fabrică de ceasornice de turn din Ungaria
 Telefon Na. 63-47.
 Expoziție permanentă de ceasornice de turn.
 Privilegiu excepțional.
 Nu Nenumărate adrese de recunoștință și de încipune.
 Prețimiar gratuit

Prima fabrică de casse și mașini din Ungaria

I. Anheuer, Timișoara.

Casse

de cea mai nouă construcție sigur e contra focului și spargerii.

Casse cu pantere de oțel, tresoare și antrepozite panterate cu deplină siguranță contra spargerii.

Casse pentru cărți din asbest.

Panțerarea locatelor pentru casse.

Uși și ferestri panterate pentru institute de bani, cea mai nouă construcție.

Preț curent ilustrat se trimite gratis și franco acasă

Gramofoane și plăci, Aprinzători original „Imperator“, lampioane de buzunar

se găsesc mai ieftin în marele magazin de fabrică a lui

Tóth József, Szeged, Könyök-u 3.

Vânzare și pe rate.

Cereți gratuit prospectul de prețuri. Se caută revanzători.

Ingrijirea frumuseții.

Crema Gladys (No 1) pentru folosirea de ziua înalbește fața ca zăpada, o face moale catifelată și lucioasă. Ea înlocuiește de minune chiar și pudra. Prețul 2 coroane.

Efectul *Cremei Gladys (No 1)* pentru folosirea de noapte nu se arată imediat, însă după o folosință după câteva săptămâni ea are un efect plăcut și natural asupra feței, îndepărtând ori-ce pată și necurețenie din față. *Crema Gladys No 1* pentru folosirea de ziua după o folosință scurtă între în privința efectului orice mijloc cosmetic similar. Efectul deosebit al acestui cosmetic excelent constă în aceea, că despoaie pe neobservate suprafața urtă a feței și îndepărtează petele și alte necurății din față, îi dă feței o suprafață nouă.

Crema Gladys este cel mai mare dușman al petelor și necurățiilor de piele cauzate de soare și de agitația aerului.

Prețul 2 cor. Preparat: **Vig Béla**, farmacie la „Impăratul roman“, Budapesta, II., Fő-utca 54.

Firmă românească!

În atelierele de mașini ale lui Eugen Nicola Blaj (Balászfalva) se pregătesc tot-felul de mașini economice și pluguri.

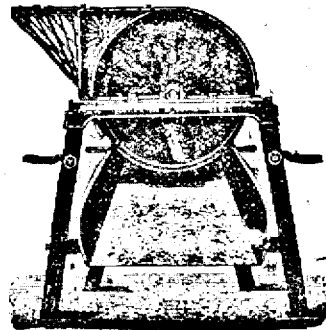
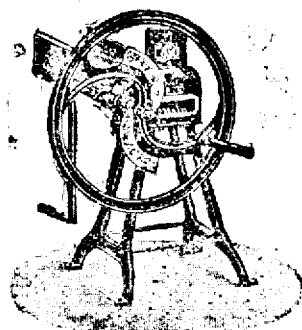
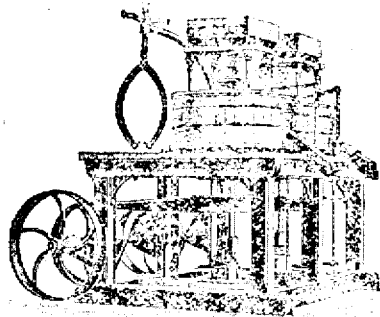
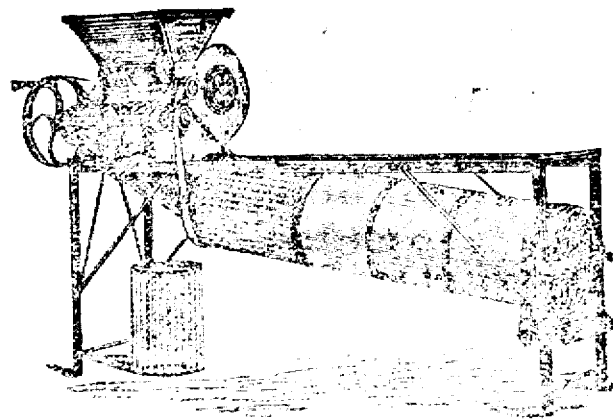
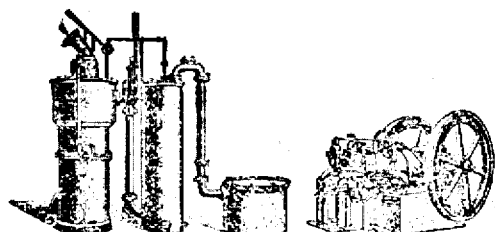
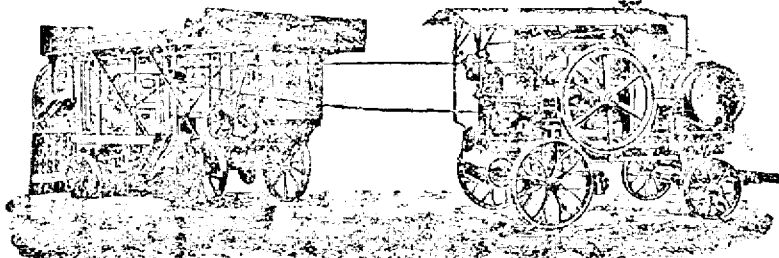
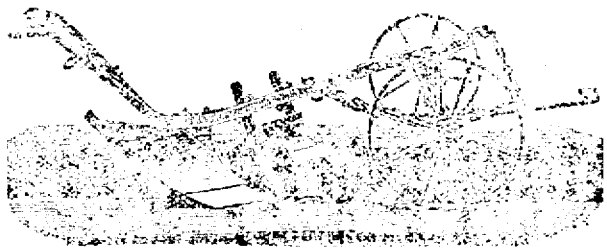
Mașinile sunt gata deja și după comandă se pot expedia momentan. În depozit se află gata tot-deauna, pe lângă celelalte mașini economice și cele mai bune mașini de îmblătit cu locomobile de benzin dela 3 până la 16 cai putere. Garnituri de îmblătit cu locomobile de vapor. Motoare de benzin dela 2 până la 100 cai putere. Motoare de gaz sugativ din cărbuni de lemn, coac sau trecut, dela 10 până la 100 cai putere. Instalează mori pentru măcinat cu petrii sau valuri sau mori pentru făină clasificată. Instalează fabrici pentru făcut cărămidă și țigă.

Firmă românească!

Oferte pentru orice mașină precum și informațiuni dă gratuit. Catalog românesc cu prețuri la cerere se trimite gratis și franco.

Roagă onoratul public român, să binevoiască a-l onora cu comande, asigurându-l de serviciu prompt, lucru bun, și prețuri moderate. Cine va cerceta și cumpăra din atelierul de mașini al lui EUGEN NICOLA se va convinge că nu e silit a cumpăra dela străini și de multeori lăsat să fie înșelat de agenți străini. Adresați-Vă cu încredere la comerciantul român

Eugen Nicola, atelier de mașini economice Blaj (Balászfalva).

Grijiți de viitorul vostru!

Cel mai bun mijloc pentru a se scuti pe sine și pe ai săi de griji materiale este incontestabil polița de asigurare a „Asociațiunii de ajutorare reciprocă” din Timișoara.

La Aceasta asociațiune poate oricine să asigure pentru ai săi pentru cazul morții sale pe lângă solvirea unei taxe lunare de 1 cor. și a unei cotizațiuni de 2 cor. după cazurile de moarte după un an dela înscrierea sa de membru 2000 cor., după 3 ani dela înscriere pentru cazul invalidității sale o rentă lunară de 50 cor., iar după 30 de ani o rentă anuală de 600 cor.

Contra solvirei unor competențe minimale oricine poate asigura fetelor sale o zestre de 2000 cor., iar băieților când devin maioreni asemenea 2000 cor. Dacă susținătorul băiatului ori a fetei ar muri după 3 ani dela înscriere, înceată orice solvire a competențelor și băiatul asigurat primește până la etatea de 13 ani, iar fata asigurată până la etatea de 20 ani, o rentă lunară de 30 cor. și pe lângă toate acestea băiatul ori fata asigurată mai primește la timpul său și ajutorul de independentizare resp. zestrea de 2000 cor. Asociațiunea ofere ori-cui cea mai deplină garanță. Cuote semnate 9,000.000 cor., iar fondul de garanță de 200.000 cor. se află deus la Tribunalul competent.

Pentru toate categoriile de asigurare o cotă (sumă asigurată) face cel puțin 2000 cor., iar un membru poate subscrie 10 cote, prin urmare asigurarea pentru cazul morții, de zestre și de independentizare să poate face dela 2000 până la 20.000 coroane.

La cerere se trimit prospecte gratis și să acceptează reprezentanți demni de încredere.

„ASOCIAȚIUNEA de ajutorare reciprocă” din Timișoara.
(Adresa: Temesvár-Belváros, Jenőherczeg-utca 18).

Telefon 66—82.

FISCHER TESTVÉREK

■ lustritori de sticlă și fabricanți de oglinzi; ■
■ pictură specială pentru geamuri de biserică. ■
BUDAPESTA, VIII., Mária-utca No. 11.

Pregătim ireproșabil oglinzi, plăci, dulapuri și apărătoare pentru uși. Primim execuția conștiințoasă a oricăror lucrări din acest ram, apoi colorarea în sticlă ori mozaic a geamurilor de biserică, dormitoare, sufragerii, saloane, portale și porticuri.

== Mare depozit de sticlă în plăci. ==

Comandele atât din loc cât și din provincie se fac cu multă conștiințiozitate.

Telefon 66—82.

Specialitățile cosmetice ale lui Dr. Odor Béla, farmacist

se află în farmacia »Steaua de aur«

Aiud — Nagyenyed, Fötér, (cott. Alba inferioară).

Cremă de Aiud pentru folos de noapte. Mijloc ireproșabil pentru albirea și moțerea pielii; nu conține nici un ingredient dăunător de mercuriu. Prețul unui borcan 1 cor. 20 fil.

Cremă de Aiud pentru folos — peste zi; deasemenea moaie pelea, nu-i unsuroasă și păstrează foarte bine pudra. Prețul unui borcan 1 cor. 20 fil.

Lichid pentru moierea și albirea mânilor dă pielii un alb de culoarea marmorului. O sticlă 1 cor. 10 fil.

Săpun din cremă de Aiud cu miros admirabil cu 1 cor. 20 fil.

Pudră de Aiud în trei culori. O cutie 1 cor. 20 fil.

Petroform pentru spălarea părului oprește caderea părului și formarea mătreței, întărește pielea și ajută la creșterea părului. O sticlă 1 cor. 80 fil.

Spirit de plante din Ardeal. Făcut din frunzele și rădăcinile buruienilor de leac, dă părului un lustru frumos, și-l face moale. Prețul unei sticle 1 coroană 70 fileri.

Bay-Rum Samphoo pentru cultiva și a pielii. O sticlă 2 cor.

Praf Sampoo pentru spălarea părului și ținerea curată a pielii, mai ales la femei. Un pachet 25 fil. 10 pachete 2 cor.

Hair-Reneiver (lapte pentru regenerarea părului) părul cărunț își recapătă culoarea originală. O sticlă 1 cor. 80 fil.

Apă aromatică pentru gură și păstrarea și curățirea dinților. O sticlă 70 fileri.

Apa de gură Formosan pentru desinficierea gurei și a dinților. O sticlă 1 coroană 80 fileri.

Praf pentru dinți Hydrosan mijloc de mână întâi pentru albirea dinților și desinficierea gurii. O cutie 1 coroană 20 fileri.

Picături pentru dinți veritabile americane O sticlă 60 fileri.

Lichid de brad (Espirt de Bois) pentru parfumarea camerilor și desinficierea apartamentelor bolnavilor. O sticlă 1 cor. 30 fil. Tub pentru împărștiarea acestuia 50 fil.

— Replantațivă vitile cu altoi dela firma română! —

Altoi de vie!!

Calitate distinsă pe lângă prețurile cele mai moderate, soiuri de vin și de masă, vița americană cu și fără rădăcină, ochiuri de altoi, vița europeană cu rădăcină.

Se află de vânzare la

„MUGURUL” însoțire economică-comercială Elisabetopole (Erzsébetváros, Kiskükülő vm.)

materiale disponibil în altoi peste două (2) milioane școalele de altoi n'au fost atacate de peronosporă, altoi desvoltați la perfecțiune. La cumpărări pe credit cele mai ușoare condițiuni pățirea pe 10 ani cu interese de 70%.

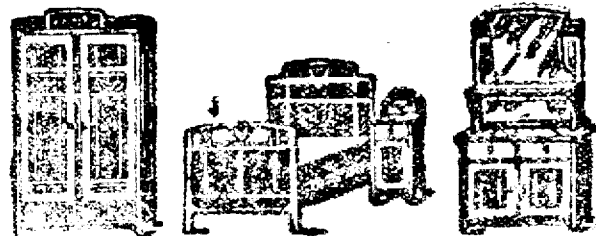
La cerere preț-curent și instrucțiuni gratis și franco. Insoțirea primește gratis elevi pentru învățarea altoitului și a manipulării școalei de altoi.

Prima condiție de reușită este de a folosi material solid!

Trimiteți băieții la cursul practic de altoi vit.

Numai altoi de bune calitate distinsă!

— **Nicolas Hencilă** —
măsar de zidiri și mobile
Déva, Str. Vasut No 18. (Casa proprie).

Adace cu simă la cunoștință on. public din loc și provincie, că și-a provăzut și mărit ate lierul de măsurit cu puteri de muncă corespunătoare prințelor de azi.

Primește totfelul de lucrări pentru zidiri și mobile, precum și reparări cu prețuri convenabile și pelângă serviu și prompt și conștiințios.

Mare magazin de tot felul de mobile pregătite din materialul cel mai excelent uscat dela cele mai simple până la cele mai luxoase.

Cele mai bune

orologie

— cele mai solide și cele mai după modă —

juvaericeale

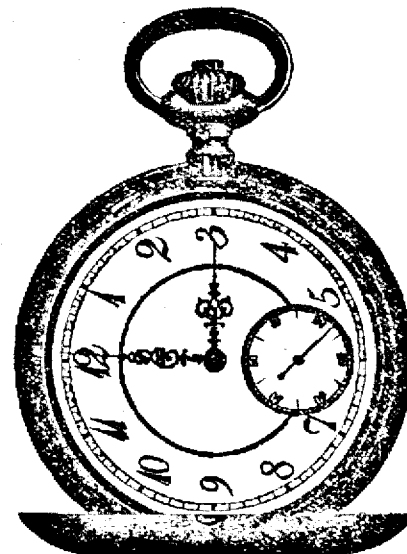
atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă chezașie de 10 ani și prețuri ieftine, livrează cea mai bună prăvălie în această privință în întreaga Ungaria

BRAUSWETTER JANOS

orologier în SZEGED.

CATALOG cu 2000 chipuri se trimite GRATUIT.

Notez că numai aceia vor primi catalogul gratuit cari îl cer cu provocare la ziarul Tribuna (ad. scriu că a cetit anunțul în Trib.)
Correspondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

Frații Friedrich

ateliere și magazin de mașini în

Vis-à-vis de gară. **Timișoara—Josefin.** Telefon inter. 724.

Dacă vorești să-ți cumperi

garnituri de mașini cu aburi pentru îmblătit,

dacă vorești să-ți

transformezi locomobilul cu aburi în automobil,

vorești să-ți reparați **dulapul de foc** al mașinei cu aburi sau s'o schimbi cu altul nou, dacă dulapul mașinei de îmblătit și-a ars sau s'a stricat și vorești să și-l reconstruiești, sau dacă ai lipsă de orice altă reparație de mașini, scobirea sulurilor, etc. să vă adresați cu încredere către firma amintită, care pe lângă serviciu prompt și conștiințios execută pe lângă prețurile cele mai ieftine și condițiunile de plătire favorabile.

Mare depozit permanent bogat asortat de diferite automobile și garnituri de mașini de îmblătit reparate în fabrică și cu specialitate; locomobile cu aburi, dulapuri de mașini de îmblătit, motoare cu benzină, motoare cu ulei brut și — absorbitoare de gaz, mașini stabile, — semistabile și Compound, cu prețuri extraordinare de ieftine.

Garnituri pentru mașini de îmblătit se vând și pentru **plătiri în rate pe 6—10 ani**. Legăm și afaceri de schimb.

Viitorul este al automobilelor, pentru că numai prin locomobile-automobile se poate obține foloase mari.

Ateliere deosebite pentru transformarea locomobilelor în automobile: după sistemul roatelor cu dinți, — cu lanț sau transmisionale.

Se asigură durabilitate foarte mare, putere și luțoală. Prețuri extraordinar de ieftine. Cereți prospecte!

Până azi s'au transformat peste 1000 de mașini.

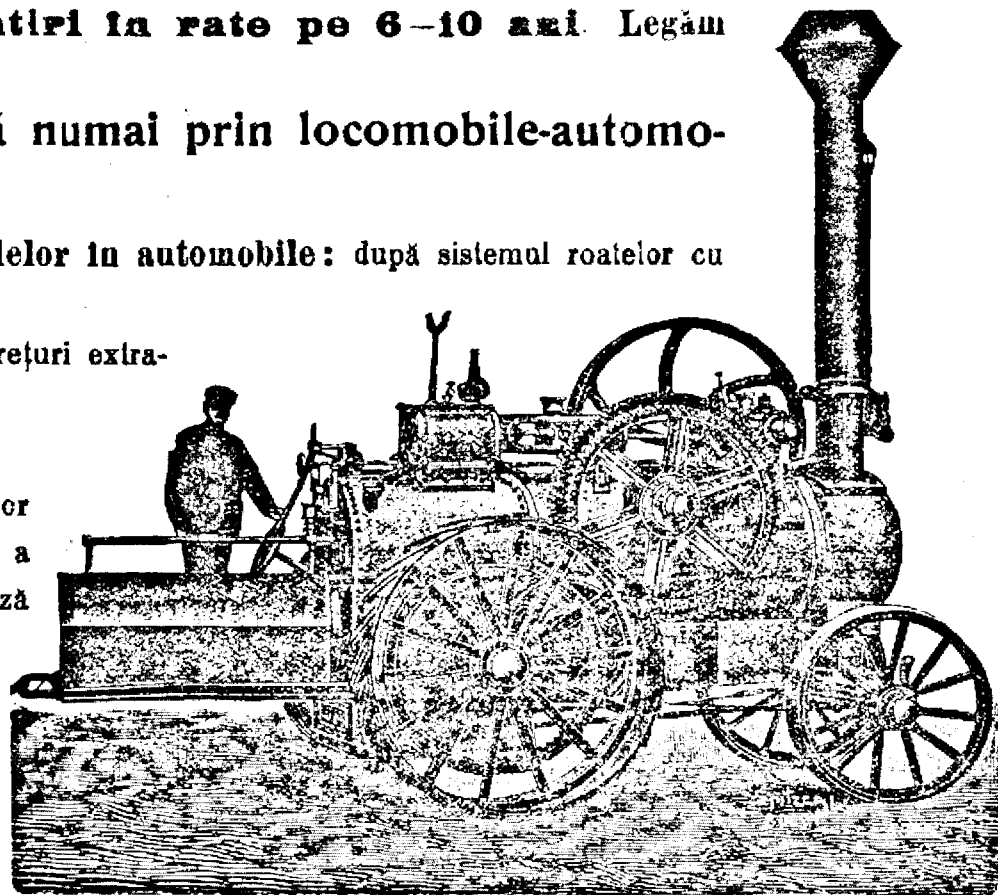
Dacă știți cumpărător pentru transformarea locomobilelor cu aburi în automobile, **comunicați firmei adresa exactă** a aceluia, iar firma în caz dacă afacerea succede vă remunerează cinstit.

Permanent mare depozit de

aliage și părți constitutive

crude și lucrate, necesare la transformarea automobilelor.

Comandele se execută grabnic și prompt.

Elevatori noi

după sistemul Hoffherr & Schrantz, în două mărimi: de 950.— și 1200.— coroane.

Mai ieftin ca oriunde și astfel economisești 200—300 coroane.

Prețuri extraordinar de ieftine! — Serviciu prompt! — Mijloctorii se remunerează! — Cereți prospect! — În caz de lipsă vă trimitem expert.